

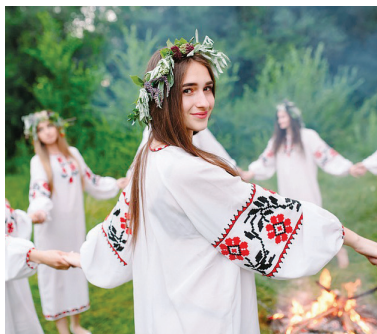
НАГОЛОС

ПЕРШИЙ
КУРУЛТАЙ

стор. 3

ПОГЛЯД

ІВАНА
КУПАЛА

стор. 6

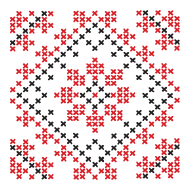
МУЗИКА

ШОПЕНФЕСТ

стор. 13

Загальнодержавна українська газета

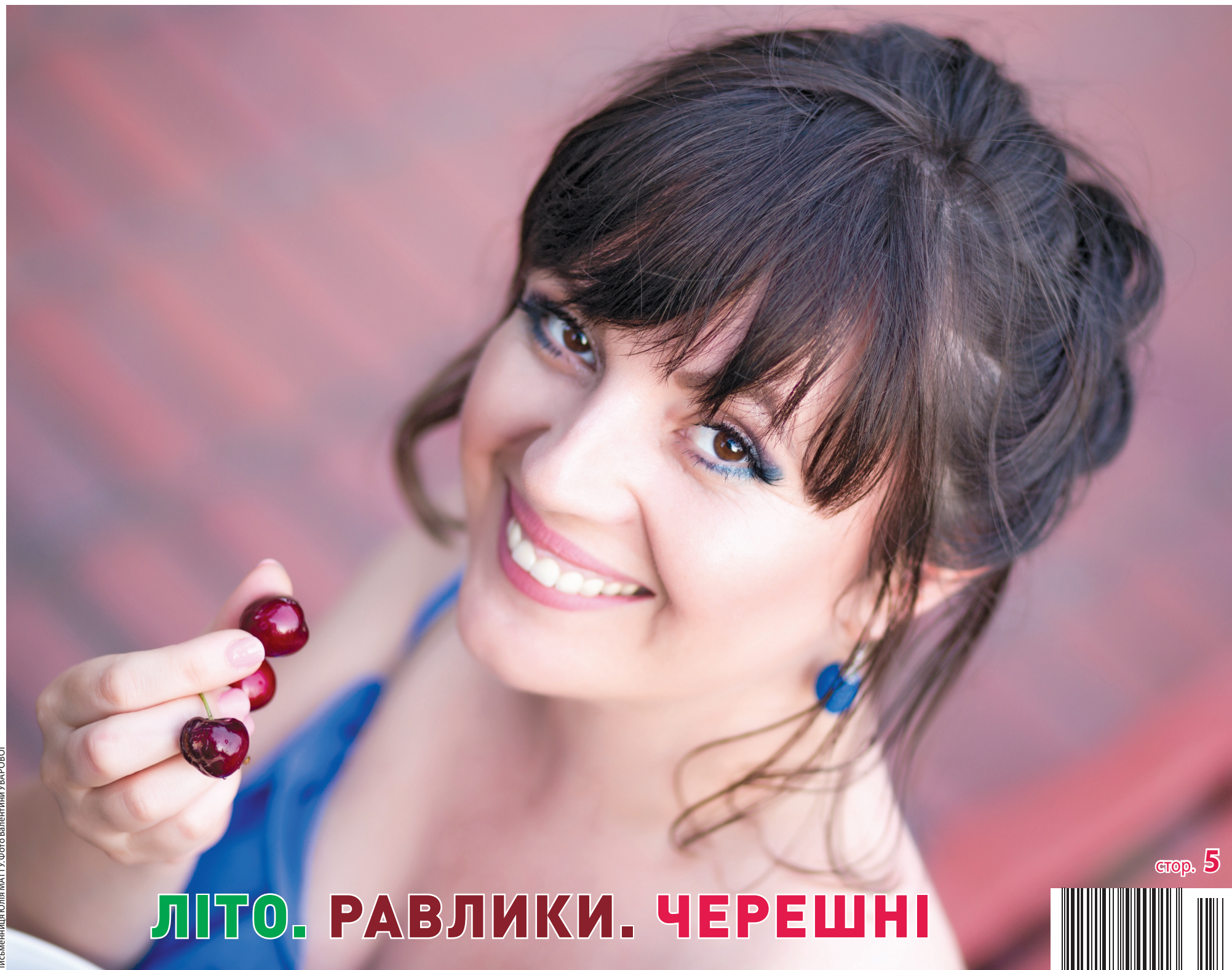

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№27 | 6 липня 2018

Заснована в січні 1913 Гнатом Хоткевичем

ISSN 2519-4429

Письменниця Юлія МАТТУ. Фото Валентини УВАРОВОЇ

ЛІТО. РАВЛИКИ. ЧЕРЕШНІ

стор. 5

АКЦЕНТ

ГРЕЦЬКА ЖІНОЧА ПРОЗА

СТОП. 7-9

АДМІНІСТРАТИВНИЙ КОЛАПС У ХРАМІ МЕЛЬПОМЕНИ

Київський муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва, унікальний та єдиний в Україні мистецький колектив, і далі тишить своїми творчими досягненнями широке коло любителів музично-театрального мистецтва – від маленьких глядачів до вишуканих меломанів.

Лише впродовж останніх років тут відбулися прем'єри вистав, що отримали дуже високі оцінки публіки та професійної критики: дитячі мюзикли «Пригоди Гекльберрі Фінна» Ж. Колодуб і Л. Колодуба та «Жив собі пес...» В. Назарова, балети «Майська ніч» Є. Станковича, «Лялька. Нова історія Копелії» Л. Деліба, «Історії у стилі Танго» на музику А. П'яццоллі. Сцена театру стала майданчиком для новаторських режисерських пошуків в операх «Бастьєн і Бастьєнна» В. А. Моцарта, «Ріта» Г. Доніцетті, «Богема» Дж. Пуччіні (торішня премія «Київська пектораль» у номінації «За найкращу музичну виставу»). Були представлені оригінальні концертні програми «Хорові арабески» і

«Хорові арабески-2», «Тропічний карнавал», літературно-музична композиція «Я – Романтика», присвячена письменникам українського Розстріляного Відродження... У репертуарі театру понад чотири десятки вистав: опер і музичних казок, балетів, десятків вокально-симфонічних творів у виконанні солістів, хору та оркестру, різноманітні концертні програми, цикл освітніх програм для дітей «Музична абетка»... Здавалося б, творчому потенціалові колективу можна лише позаздрити. Але за лаштунками театру відбуваються події, які дуже турбують і його працівників, і мистецьку спільноту. І пов'язані вони з тим, що впродовж доволі тривалого часу керують закладом особи, які не лише не сприяють діяльності творчого колективу, а й у прямому сенсі ставлять під загрозу його існування.

Ще торік у Київській місцевій прокуратурі було відкрито кримінальне провадження щодо неправомірних дій, вчинених посадовими особами Київського муніципального академічного театру опери і балету для дітей та юнацтва, а саме – неодноразового грубого порушення норм трудо-

вого законодавства, незаконно звільнення працівників, фальсифікацій внутрішніх локальних актів, що регулюють трудові відносини, та фінансово-бухгалтерської звітності, розкрадання коштів. Директор Ю. А. Щур не переуклав контракти з провідними працівниками театру: з режисерами-постановниками Віталієм Пальчиковим та Дмитром Тодорюком, солістами заслуженою артисткою України Ольгою Фомічовою та лауреатом конкурсу королеви Єлизавети Данилом Матвієнком, з великою групою артистів балету. Ці кадрові зміни, що дуже зашкодили роботі творчого колективу, відбувалися без узгодження з артистами і художнім керівництвом та без пояснення причин звільнення (що, на жаль, дозволяє нещодавно впроваджений Закон № 955). Зараз за багатьма з цих випадків розглядаються судові справи, а також уже задоволено кілька позовів артистів театру щодо неправомірних дій керівництва.

Після того, як Ю. А. Щуру все ж довелося звільнитися з посади директора театру після затримання 22.05.2018 р. його довіреної особи і заступника А. А. Красильникова на вимаганні та одержанні 200 тис. гривень хабара (про що йому було оголошено судово підозрою), його «темну справу» продовжила протезе Ю. А. Щура,

в. о. директора театру І. В. Ладіна. Незважаючи на те, що ця особа призначена лише тимчасово виконувати надані їй повноваження до виборів нового директора, вона й далі вибірково, безпідставно та упереджено звільняє стратегічно важливих для театру та «незручних» для неї працівників, і навіть відмовила у продовженні контракту головному хормейстерові театру, заслуженому працівникові культури України А. Г. Масленніковій, чим остаточно деморалізувала творчі сили колективу.

Слід розуміти, що для такого складного творчого організму, яким є оперний театр, постать головного хормейстера є надзвичайно важливою для його існування, адже хор у театрі задіяно практично в усіх видах сценічних вистав – в опері, мюзиклі, музичній казці, а часто і в балеті. Створення і виховання хорового колективу, підтримування його в гарній виконавській формі потребує яскравої та самобутньої харизми керівника, його великої працездатності й терпіння, а робота в театрі – ще й спеціальних знань, які неможливо отримати на студентській лаві, а можна набутися лише у практичній роботі й особистому спілкуванні з досвідченими майстрами оперно-хорового співу. Анжела Масленнікова, на додаток до власного таланту,

має виняткову професійну підготовку: є ученицею одного із засновників Київського театру для дітей та юнацтва, його першого хормейстера М. М. Кречка, пройшла асистентуру-стажування в багаторічного керівника хору Національної опери України, видатного оперного хормейстера сучасності Л. М. Венедиктова. За 17 років роботи на посаді головного хормейстера театру вона створила високопрофесійний хоровий колектив, здатний виконувати будь-які творчі завдання – від участі у виставах, де артисти хору є повноцінними співаками-акторами, до підготовки різноманітних вокально-симфонічних творів у стильовому діапазоні композиторської творчості від XVIII до XXI століття (Дж. Б. Перголезі, Дж. Россіні, В. А. Моцарт, Л. Бетховен, А. Шнітке та інших), а також концертних програм у незвичайній для оперно-хорового колективу манері співу а cappella (без інструментального супроводу). Завдяки талановитому хормейстерові, хор театру неодноразово запрошували для участі в міжнародних музичних проєктах, зокрема для виконання мюзиклів «Notre Dame de Paris», «Mozart Le Concert» із солістами їх першої оригінальної версії, для спільних виступів із зірками світової музичної сцени Д. Хворостовським, А. Нетребко, Е. Шаплін. Хор гастролював у Швейцарії, Франції, Італії, Лівані, Нідерландах, Естонії, неодноразово брав участь у різноманітних публічних заходах в Україні.

А. Масленнікова є постановником понад двадцять вистав, автором ідей концертних програм і літературно-музичних композицій, особистістю, творча діяльність якої вже багато років визначає не лише виконавський стиль хору, а й творче обличчя всього театру опери і балету для дітей та юнацтва. Зараз під загрозою зриву не лише прем'єра опери Ю. Шевченка «Король Дроздобород» і «Мессі Уславлення» Дж. Пуччіні, а й подальша робота театру. Адже будь-яка нова людина, яка прийде на посаду головного хормейстера, за всіх своїх чеснот, не буде в змозі миттєво опанувати весь величезний репертуар театраль-ного хору, не кажучи вже про виконання вокально-симфонічних творів та концертних програм.

Тож не дивно, що безпідставне звільнення талановитого і досвідченого керівника викликає шоковий стан і в артистів, і в слухачів, які стежать за долею Театру опери і балету для дітей та юнацтва. Можна лише сподіватися, що порядність і здоровий глузд все ж візьмуть гору над непрофесійністю та хворобливою амбітністю.

ОГОЛОШЕННЯ

Міністерство культури України, відповідно до статті 42 Закону України «Про вищу освіту», оголошує конкурс на заміщення посади ректора Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають вчене звання, науковий ступінь, стаж роботи на посадах науково-педагогічних працівників у вищих навчальних закладах не менше за 10 років.

Строк подання заяв – протягом двох місяців з дня публікації оголошення про проведення конкурсу.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи:

- заяву про участь у конкурсі, в якій зазначається про застосування або незастосування до претендента обмежень, встановлених частиною третьою статті 42 Закону України «Про вищу освіту»;

- особовий листок з обліку кадрів з фотографією розміром 3x4 см.;

- автобіографію;
- копії документів про вищу освіту, науковий ступінь та вчене звання;

- довідку про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду, яка видається відповідно до Порядку проведення обов'язкових по-

передніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2000 р. № 1465 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 39, ст. 1656);

- довідку про наявність або відсутність судимості;

- витяг з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення;

- копію паспорта, засвідчену претендентом;

- копію трудової книжки;
- письмову згоду на збір та обробку персональних даних.

Копії документів, які подаються претендентом (окрім копії паспорта), можуть бути засвідчені за місцем роботи претендента або нотаріально.

У разі надіслання документів поштою, датою подання документів вважається дата, зазначена на поштовому штемпелі.

Документи, подані претендентами після закінчення встановленого терміну, не розглядаються та повертаються особам, які їх подали.

Вибори на посаду ректора Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського відбудуться 20 вересня 2018 року.

Документи надсилати або подавати особисто за адресою: 01601, м. Київ, вул. І. Франка, 19, Міністерство культури України.

Телефон/факс для довідок: (044) 234-39-93, e-mail: murytenko25@gmail.com

Торік відзначалося століття скликання першого Курултаю кримських татар. Це найвищий представницький орган кримськотатарського народу.

Сергій БАХІН

ПЕРШИЙ КУРУЛТАЙ

Україні загалом мало знають історію кримськотатарського народу – як, втім і власного. Події, що відбувалися на наших теренах, висвітлювалися винятково крізь призму інтересів Російської імперії (пізніше – ССРСР). Ще й досі в школах та інститутах на уроках історії можна почути чимало штампів тих часів. Але поступово ми заповнюємо прогалини в цій площині: відкриваються архіви, науковці мають можливість працювати й доводити до суспільства таємниці, що приховувалися за сімома печатами.

Щодо корінного народу Криму, то ситуація в цьому контексті була ще гіршою. Їм просто відмовлялося в праві на чесну власну історію, а обривання в радянські часи було таким потужним, що більшість мешканців нашої

з'явилася чимало відкритих джерел про події в Криму. Особливо цікаві дослідження подій столітньої давнини. Українці стали дізнаватися про «батька» кримськотатарського народу Номана Челебіджіхана, про прагнення народу до самостійності.

в тому вигляді, в якому ми його знаємо дотепер.

На думку А. Іванця, книга важлива для сучасного українського суспільства, адже присвячена непересічній події. Історія Першого Курултаю не закінчилася, а триває – адже Інститут Курултаю, що виник у 1917 році, й нині існує. Сьогодні на минуле ми дивимося дещо інакшим поглядом, ніж 50 чи 100 років тому. Адже це історія не просто самобутнього народу, а спільна історія українського та кримськотатарського народів.

Метою А. Іванця було донести знання про історію кримських татар, а це сприятиме більшому взаєморозумінню та зближенню двох наших народів. Чому, власне, обрано тему першого Курултаю? Це пов'язано з тим, що саме в цей час кримськотатарський чинник був найзначнішим, а корінний народ відіграв важливу роль у житті півострова. Період 1917–1920 років насичений подіями в Криму; татари вийшли на вищий рівень розвитку – від статусу етносу до статусу нації, самостійного важливого суб'єкта політичного життя.

Праця співробітника Науково-дослідного інституту українознавства, кандидата історичних наук Андрія Іванця присвячується маловідомій сторінці кримськотатарського народу – першому курултаю, що відбувався наприкінці 1917 року. Цікаво, що книга «Перший курултай: від кримськотатарських установчих зборів до національного парламенту (1917–1918 рр.)» побачила світ насамперед українською мовою. Тож особливо приємно, що тему досліджував не представник корінного народу, а, власне, українець.

Саме на першому Курултаї закладалися підвалини політичних традицій народу, було оголошено Кримську Народну Республіку, сформовано її Уряд, ухвалено Конституцію та затверджено державні символи, зокрема національний прапор, день якого відзначається щорічно 26 червня (день відкриття відновленого другого Курултаю в 1991 році). Саме сто років тому він з'явився

Своїми думками А. Іванець ділився під час презентації роботи в Укрінформі. Відкривала прес-конференцію перша заступниця міністра інформаційної політики Еміне Джапарова. Вона зазначила, що про випуск цієї праці йшлося ще минулого року і доволі оперативно книга була надрукована. Наклад видання лише 1000 примірників. Утім, цілком можливо, що незабаром його додрукують. За словами Еміне, книга допоможе більше дізнатися про історію татарського Криму. Адже багато українців не надто розуміються на реаліях татар, зокрема, не можуть пояснити, що таке Меджліс, Курултай і чим вони відрізняються.

Цінною назвав книгу лідер кримськотатарського народу Мустафа Джемілев. За його словами, Курултай, що обирається демократично як найвищий представницький орган, відіграв дуже велику роль у становленні народу. Сказав, що отримав книгу нещодавно і всю прочитати не встиг, лише переглянув «по діагоналі». Також для Мустафи важливо, щоб у виданні був показчик імен, чого ще не встиг зробити Іванець. Андрій пообіцяв це зробити, якщо видання додрукуватиметься. А ще Джемілев пропонує перекласти «Перший курултай» ще трьома мовами: кримськотатарською, російською, а також англійською.

Праця Іванця актуальна і через те, що нині готуються поправки до 10 глави Конституції України про реформатування кримської автономії з територіальної на національно-територіальну. І в разі ухвалення положень Курултаю (і Меджліс) братимуть участь в управлінні республікою як представницький орган народу.

Мустафа також згадав про поїздку до університету в Америці, де читав лекцію про кримськотатарський визвольний рух. І там він почув дуже цікавий відгук від одного з професорів, що спеціалізується на національних рухах у країнах колишнього ССРСР. За словами заокеанського науковця, в ССРСР у роки перебудови з'явилося багато таких рухів, але доволі швидко вони розкололися і навіть перетворилися на групи, що конкурували. Тому в багатьох країнах, особливо середньоазійських, при владі залишилися колишні комуністи. А от рух кримських татар, на думку того історика, лише зміцнився. І це пов'язано з тим, що вони встигли ще до розвалу ССРСР скликати Курултай і провести демократичні вибори.

Тож завдяки проведеним Курултаям вдавалося відстоювати свої права в Криму, не застосовуючи насильства, і залишатися прибічниками принципу ненасильництва, резюмував теперішній Уповноважений президента України у справах кримськотатарського народу.

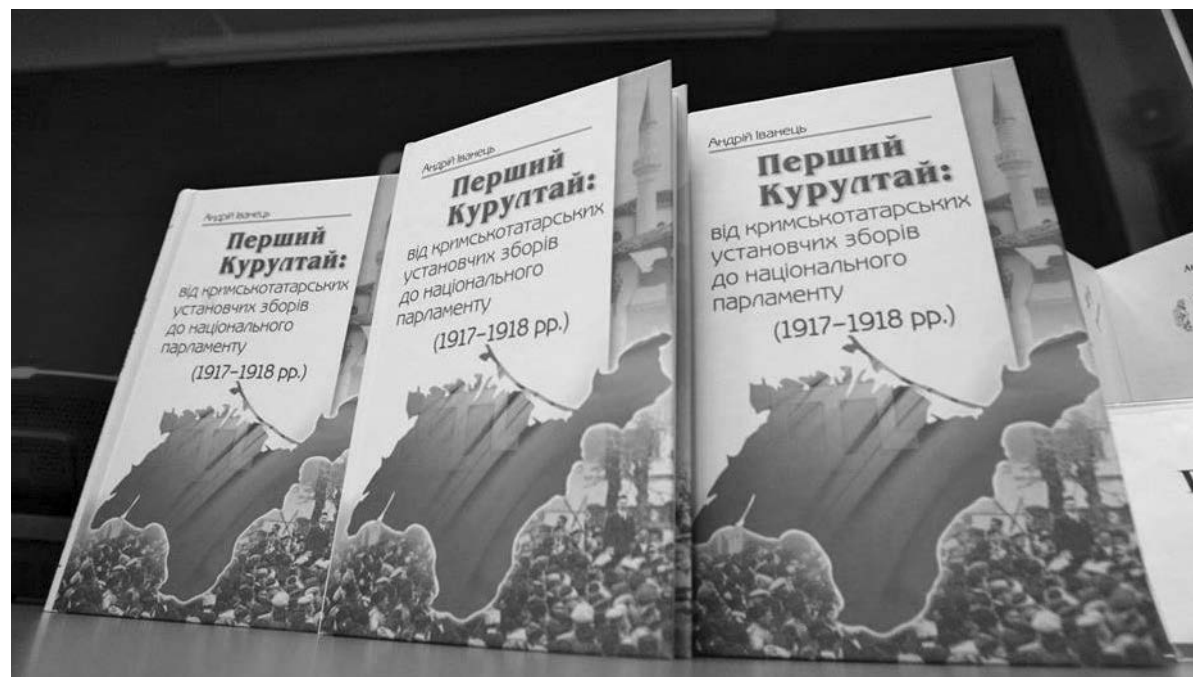
Перший Курултай кримськотатарського народу був обраний у листопаді 1917 року. З 9 по 26 грудня того ж року він працював як національні засновницькі збори, при цьому вже ухвалював закони. З 26 грудня 1917-го до осені 1918-го Курултай виконував функції національного парламенту. За його сприяння, було створено Кримськотатарський національний уряд. У травні 1918-го, коли півострів потрапив під протекторат Німеччини, делегати намагалися перетворити його на загальнодержавний парламент Криму.

Свою діяльність Курултай відновив у 1991 році, коли татари стали повертатися на батьківщину після депортації. До 2014 року було проведено 5 скликань. Але після окупації Криму російськими військами його діяльність була заборонена на території півострова.

республіки сприймали татар як якийсь злодійський і підступний народ. Особливо обривався період існування Кримського ханства, насамперед спільної боротьби козацько-селянського руху часів Хмельницького, у якій татари виставлялися як ненадійні та віроломні партнери. А після захоплення Криму Єкатеріною про етнос і його життя намагалися взагалі мовчати. Лунали хіба що звинувачення у зраді «советського отечества». Не дивно, що про кримськотатарське відродження часів Української революції 1917–1921 років пересічне населення великої України практично нічого не знало.

Внаслідок нинішньої окупації Криму і серед українців з'являється справжній інтерес до споконвічних сусідів – до їхнього життєвого устрою, традицій, звичаїв, культури. Переселенці з півострова інтегруються в континентальне життя, а їхня історія поступово стає надбанням нашої загальної. Останнім часом

БОЛГАРСЬКЕ ГРОНО В БЕССАРАБСЬКІЙ МОЗАЇЦІ

Якщо основною та найяскравішою меншиною на Закарпатті вважаються угорці, на Буковині – румуни, у Приазов'ї – греки, то в Буджаку визначитися складніше. Меншин тут більше, і в кожній своя чималенька етнічна територія. Але, найімовірніше, в лідерах опинилися б болгари.

Сергій ЛАЩЕНКО

Територія компактного розселення болгар у Буджаку майже така, як і в українців. У всіх інших – росіян, молдаван, гагаузів, албанців – вона суттєво менша. Буджак – це земля, де болгари й українці жили ще задовго до приходу турків. Цю територію контролювали то Болгарське царство, то київські (а пізніше галицько-волинські) князі. Звісно, відбувалися й асиміляційні процеси. Тому місцевий українець не може бути певен, що в його жилах не тече болгарська кров. Та й болгарин несподівано може виявитися якимось далеким нащадком дружинника-русича. Але в наш час кров – річ другорядна, тепер для самоідентифікації більше значення має культура, в якій виростала людина.

Сергій ЛАЩЕНКО біля музею-садиби «Български двор»

Дещо з історії. Початок нової болгарської колонізації Бессарабії був пов'язаний з російсько-турецькими війнами 1768–1774 та 1787–1791 років, під час яких на боці Росії в добровільних військових формуваннях брали участь болгари. Після завершення цих воєн частина добровольців залишилася на території Бессарабії. У 1877 році розпочалася війна з Османською імперією. Багато мешканців Болграда й найближчих сіл вступили до ополчення і брали участь у бойових діях. Внаслідок перемоги над Османською імперією, Буджак, за трактатом від 9 жовтня 1878 року, був переданий Російській імперії.

У цей час спостерігався інтенсивний приплив і розселення болгар на території, яку історики пізніше назвуть «Новою Болгарією».

Якщо взяти Болград ХХІ століття (а це головне болгарське місто Буджака), то його національний склад, згідно з переписом 2001 року, був таким: болгар – 47,8%, росіяни – 11,2%, українці – 12,7%. Мовне співвідношення дещо інше: болгарська – 32,7%, російська – 48,7%, українська – 13,9%. Із цього можна зробити висновок про відсутнє зросійщення краю. Бо відсоток української мови лише трошки вищий за численність українців. А ось відсоток російської в чотири з лишком рази перевищує численність росіян.

Тепер буджакці живуть у мирі та дружбі, вступаючи всіма своїми національними корінцями в Україну і пишавшись поліетнічністю регіону. Адже в ній також можуть бути певні плюси. «Придунайська Швейцарія» згодом може стати цікавою і для Європи, і для великого українського «материка». Але перед цим тут треба побудувати гарні дороги, та й підняти економіку в масштабах усієї держави. Тоді й «зелений» туризм не за-

Пам'ятник Кирилу і Мефодію в с. Кулевча

самі були розділені між двома імперіями...

Не можна не згадати про спільні творчі зусилля двох визначних постатей у нашій історії – Михайла Драгоманова (1841–1895) та Івана Франка (1856–1916). Останній, зокрема, в одному з листів писав Драгоманову про власний переклад болгарських гайдуцьких пісень. Ці пісні були надруковані українською в 1888 році в «Зернах» – літературно-науковому додатку до газети «Буковина», що видавалася в Чернівцях.

Якщо говорити про ближчі часи, то можна згадати колишнього дисидента Василя Барладяну (1942–2010). Це цікава історична постать. Адже народився Василь на території Румунії в родині сина генерал-хорунжого армії УНР Андрія Гулого-Гуленка – Володимира. Коли Василеві було три роки, чекісти викрали батька, засудили до каторги, де він і загинув на уранових рудниках у Монголії. Василеві пощастило закінчити філологічний факультет Одеського університету. А в 1971–72 роках він навчався на історико-філологічному факультеті Бухарестського та Софійського університетів. Потім Василь Барладяну досліджував літературно-мистецькі та релігійні зв'язки України з Болгарією, Сербією, Грецією та румунськими землями. Є в нього і суто болгарознавчі роботи. Зокрема дисертація мала назву «Образ людини в живопису й літературі Другого Болгарського царства 1118–1396». А в 1970 році на Міжнародній конференції «Україна-Болгарія» (відбувалася в Одесі) виголосив доповідь «Ренесансні риси в живопису Другого Болгарського царства та України-Руси». Такий от цікавий дисидент. Любив Україну (як батько й дід), але й Болгарією цікавився.

Хотілося б ще згадати шкільний музей українсько-болгарської дружби в селі Мала Перещепина Новосанжарського району Полтавської області. На околицях цього села на краю соснового лісу – могила володаря Великої Булгарії хана Кубрата. Йдеться

про VII століття нашої ери! Так от, працівники музею, вчителі та учні місцевої школи цікавляться життям болгарської діаспори в Україні, їхньою культурою, побутом, звичаями, читають болгарські газети, зокрема «Роден край», що виходить в Одесі. До речі, у шкільні роки і в нас у школі був клуб радянсько-болгарської дружби. Трошки заідеологізований, але саме там я отримав свої найперші уроки болгарської (третьої мови у моєму житті після української та російської). Саме тоді виникло моє зацікавлення болгарською культурою.

А як не згадати про цілу серію найцікавіших публікацій у популярній всеукраїнській газеті «День», присвячених болгарській історії та українсько-болгарським зв'язкам!

«Українсько-болгарська історія символічно нагадує історію двох сестер – наших народів. Ворожі сили століттями працювали на те, щоб насильно розлучити їх у «дитинстві». Виховати в спеціально викривленому світі. Але через багато століть у нас випав шанс знайти одна одну. Щоб знову поріднитися, нам потрібна спільна мова, ми повинні більше знати» – це уривок з передмови головного редактора газети «День» Лариси Івшиної до книги «Сестра моя, Софія...»

Як бачимо, ми маємо гарне підґрунтя для поглиблення та зміц-

нення українсько-болгарських зв'язків. Непоганою базою для цього є постійні контакти двох громад у Буджаку. Наведу конкретний приклад: коли відвідав болгарське село Зоря, що в Саратовському районі, то познайомився з місцевими вчителями. І саме там почув цікаві вірші Олени Арнаутової, написані одночасно українською, російською та болгарською:

*Учителка по български съм аз,
болгарську мову в школі викладаю...*

*Раніше нічого подібного не чув,
тому слухав із задоволенням,
адже сама ідея написання такого
вірша доволі цікава. Від щирого
серця Олена розповідала про себе
і про своє життя:*

*Мій клас, мій неслухняний
сьомий-А,
Нестримний помічник, моє на-
тхнення!*

*Я й хореограф, і партнерка я,
І вчителька, і подруга, і неня...*

Погодьтеся – такі вірші варто читати дітям на уроках. Це був би приклад і для інших національних шкіл. А ще я запропонував педагогам болгарський переклад пісні «Дивлюся на небо». Анна Ризова, яка співає в місцевому хорі, запевнила, що її колеги із задоволенням вивчать болгарський варіант пісні. А українською вони вже співають! Тобто, все йде по висхідній – якщо згуртується жменька ентузіастів, які захочуть дати новий поштовх дружнім стосункам, то справа піде швидко. У селі Кулевча відвідав музей-садибу «Български двор», творцем якого є Василь Каралійський. Цікаво було послухати розповідь молодого подвижника про болгарські поселення Буджака. Василь щороку їздить на Полтавщину (на могилу хана Кубрата), і це ще раз підтверджує тезу про нашу історичну й кровну спорідненість. Думаю, школярів болгарської національності варто і на Полтавщину повезти, і до столиці, і до Львова, і на Закарпаття, і на Шацькі озера... А маленьким українцям з «материка» варто хоча б раз у житті побувати на Дунаї, відвідати Ізмаїл, Болград і колоритні болгарські села регіону.

Василь КАРАЛІЙСЬКИЙ

Юлія Матту, письменниця, яка закохала в себе спочатку Жашків, а потім... не перелічити вже всі міста!

– Юліє, як проводять літо київські письменниці?

– Думаю, що київські письменниці нічим не відрізняються від інших пересічних українців. Тож я як мама двох дітей проводжу літо максимально продуктивно і для розширення дитячого кола, і для свого власного відпочинку.

З дітьми я планую помандрувати Україною. Сама вже була у Львові на початку червня, там я мала змогу познайомитися з львівськими бібліотекарями та підписати їм мою другу книгу «Багалія». Взагалі у своїх туристичних мандрівках я раніше більше досліджувала світ і лише зараз почала мандрувати Україною. Тож тепер українські міста я порівнюю із закордонними.

Останнього разу я була у Львові багато років тому, і зараз мене здивувало те, що центр Львова неймовірно схожий на центр Стамбула. Навіть світліни вдома переглядала після поїздки. Та ж бруківка, кручені вузькі вулиці, невисокі старі будинки, квіти в горщиках... Просто неймовірна подібність. Тому й дітей цього літа хочу привезти до Львова, я впевнена, що місто їм сподобається.

– Ви любите подорожувати?

– Я марю подорожами. У мене вдома колекція мап, куплених у різних аеропортах світу. І ще книги. Де б я не була, я завжди знаходжу книгарню і везу до Києва книжки місцевих авторів, але англійською мовою. Якщо я купую кулінарні книги англійською, потім удома намагаюся відтворити рецепти й пригостити друзів.

Я не люблю стандартні туристичні маршрути, я вигадую свої власні. О, думаю, я змогла б написати новий путівник «Як вивчити країну без гіда» на прикладі якоїсь однієї відвіданої країни.

Я люблю туристичні хащі, незнані околиці, де немає туристів і тільки місцеві мешканці.

ЛІТО. РАВЛИКИ. ЧЕРЕШНІ

Юлія Матту

Одного разу випадково зайшла на околицю Мехіко і знайшла вулички, схожі на Одеські: де випрана білизна висить на вулиці, і чоловіки за столом у щось грають, і будинки з каменю, схожого на ракушняк (я в будівельних матеріалах не розбираюся). Атмосфера, наче з України і не виїжджала.

Остання подорож – це подорож до Стамбула. Вражень море, а також сподівань повернутись, але вже до такого Стамбула, який я там сама для себе знайшла. До аутентично-атмосферного, який пахне кебабом і маринованими баклажанами.

Взагалі, коли ми збираємось у подорожі, ми обираємо ті місця й готелі, які є в Інтернеті, але все, що існує поза Інтернетом, – у разі цікавіше.

Наприклад, якщо британець хоче приїхати в Україну і почне вивчати місця для подорожей, а потім подорожуватиме відповідно до порад в Інтернеті, він ніколи не побачить, наприклад, Жашкова. А я як людина, що постійно спілкується з іноземцями, в таких невеликих райцентрах бачу більше туристичної атмосфери, аніж будь-де.

– Чому у Вас виникла ідея написати «Жашківські равлики»?

– Важко сказати точно. Вони самі писалися, причому писалися запоем, з таким задоволенням, що я потім, перечитуючи, сміялась і плакала, наче читачка, яка вперше їх у руках тримає.

Ось тому вони і читаються запоем, як кажуть тепер мої друзі бібліотекарі. Книжка їм сподобалася, що мене дуже тішить. Тож із

появою «Жашківських равликів» бібліотеки – це місця, які я відвідую регулярно. Куди б я не поїхала в Україні, передсім іду знайомитися з бібліотеками.

Перший тираж книги продався, повторний чекає на появу, але всі, хто хоче прочитати книгу, можуть знайти її в бібліотеках.

Крига продалася якось неочікувано швидко. Ніхто: ані я, ані видавець не очікували такого результату. Читачам вона запала в душу. Напевно, тому, що вона щира, неймовірно проста, там немає складних мовних зворотів і надглибоких думок. Там життя, як воно є, і зі своєю філософією. Тому і Жашків так душевно прийняв мене. А могли б і осудити, мовляв, не такі вони, жашківські хлопці. Але... напевно, щось у цьому було, що зачепило за живе.

– Тож про що книга «Жашківські равлики»?

– Книга про кохання, про зраду, про подорожі, про паелью та каталонський хліб, про Акапулько та Барселону, про Жашків і Малагу. Всього не розкажеш. Головне, що є в цій книзі – вона жива і смачна!

Я відіслала кілька десятків примірників за кордон, де її замовляли українські емігранти з Жашківським корінням. Також один примірник книги оселився в Літературній студії Монреаля.

– А Ваша друга книга, про що в ній пишеться?

– «Багалія» була написана минулого літа, в ній жіноча доля – так, як я її бачу, з її злетами, падіннями, пошуками себе, вірою в завтрашній день і в те, що не самі ми своє щастя куємо, хтось на небі нам завжди допомагає.

Начебто й стиль написання той самий, що і в першій книзі, і характер героїні схожий, але читачі поділились на два фронти: одним ближче до душі «Жашківські равлики», іншим – «Багалія».

В книзі «Багалія» є такий момент, коли героїня потрапляє до

тошинського району Києва. Тож ласкаво запрошую всіх до моєї вже бібліотеки. Саме тут завжди можна брати читати мої книжки.

А ще захоплююсь англійською мовою. Можливо, це звучить не дуже цікаво, та для мене це цілий світ, який я відкрила для себе п'ять років тому. За цей час англійська стала для мене як моя рідна мова. Я вивчила англійську сама з нуля. Хоча я вчила її в школі, та, крім алфавіту і кількох десятків слів, нічого не засвоїла. А потім закохалась у граматику, коли зрозуміла, що це неймовірно легко й цікаво. Про англійську я можу говорити без кінця! Я сама розробила свою полегшену систему вивчення і за рік вже працювала перекладачем у болгарських онлайн-новинах.

А зараз у час, вільний від основної роботи, я викладаю англійську для молоді з інвалідністю. У Скайпі, оскільки багато хто з моїх учнів в візках. Ніколи не думала, що викладатиму, бо це дуже відповідальна річ. Я вважаю, що більшість учнів, особливо діти, ставляться до предмета так, як ставляться до викладача. Якщо викладач знайде ключик до серця учня, уважай, півсправи зроблено. Тож мої учні – всі без винятку – мої друзі. Ми не тільки вчимо правила, ми спілкуємося на ті теми, які їх більше цікавлять. Як можу, я розширюю їхній кругозір, адже багато з них більшість часу проводять удома та взагалі не мають можливості подорожувати. Я шукаю для них тільки цікаві тексти, а якщо не знаходжу, тоді пишу їм тексти сама. Все ж таки я письменниця.

А ще я люблю гастрономічний туризм. Де б я не була, куштую все підряд, не зважаючи на перестороги здорового глузду. Але, спробувавши майже всі відомі фрукти-ягоди, можу з упевненістю сказати, що немає нічого смачнішого за українські черешні! Увесь рік їх чекаю. Полуницю можу тільки раз за сезон спробувати, а вже черешні буду їсти, поки сезон не закінчиться. Тож, дочекавшись черешень, вважаю, що дочекалася літа!

Спілкувалася Валерія ВАРБАНЕЦЬ
Фото Валентини УВАРОВОЇ

**Бессарабський
знавець і пропагандист
довкола релігійних звичаїв та
обрядів Василь Григорович
Швидкохід з Придунав'я
заперечує твердження,
що християнські празники
замінили вшанування
язичницьких свят.**

На його думку, вони час-то збігаються, стають яскравішими та привабливішими. Не випадково одного дня відзначається свято Івана Купала і Різдва Хрестителя Івана. Ці дві події ніби підсилюють одна одну, що гуртує людей у вірі та дотриманні предковичних звичаїв. У такому поєднанні особливо виразно розкривається дитяче захоплення красою життя, що формує вчинки та характер юних. «Це я спостерігаю за своїм Миколкою», – каже Василь Григорович. З його слів і склалась оповідь про сина.

НА ТРЬОХ МІСЯЦІВ – ТРИ ЗІРОНЬКИ

Кмітливий хлопчик Миколка Швидкохід у свої десять років уже знав, що життя не казка, а суцільний ланцюжок турбот, простих земних справ: то розваж Наталочку, то допоможи мамі в хаті, то поїдь з татом у плавню, бо настала черга од вівчарів забрати два бідони молока, над яким потім удома гуртом чаклуватимуть, аби воно стало бринзою.

Та щоб казка ось так виразно стала частиною життя, до якої за просто доторкнутися рукою, побачити там односельців, друзів і навіть свій голос у ньому почути – це Миколці тільки уві сні й могло привидітися. Але сон, як полюбає казати бабуся Марта, що той туман, прокинешся – його нема. А тут усе перед очима. Хочеш – сиди на своєму возі, яким усією родиною приїхали сюди, до озера, за Парапарами. Хочеш – бігай де завгодно, дивись, слухай, грайся у схованки з друзями, які також прибули на святкування Івана Купала та Різдва Хрестителя Івана.

А возів, а велосипедів, мотоциклів та автомашин наїхало стільки, немов усі мешканці села залишили домівок й кинулися вшанувати давній звичай.

Широку галявину, неподалік від берега річки, оточену живим людським колом, прикрашає висока струнка верба, прибранна в довгу полотняну сукню, вся у вінках, на маківці – велика хустина, трохи нижче – розкішне, сплетене з різнотрав'я намисто. Це – Марена. А біля неї верхи на зігнутому в дугу солом'яному опудалі сидить Миколчиня сестричка Наталочка, яку сільські витівники обрали на вершника – Купала. Обвішана вінками і квітами, вона щасливо позирає на всіх, то посміхнеться, то комусь привітно помахує вишневою гілкою.

Хвацько кидася пальці на клавіші гармошки всюдисущий Микита Слободенюк. Тримаючися за

ЛЕТЯТЬ КОНІ МОРИЖКОМ ПІД ЛАСКАВИМ БАТІЖКОМ

руки, довкола Марени хороводом ідуть дівчата, які Миколці здаються найкращими у світі.

Злагоджені голоси затягують пісню, яка одразу утаємничує цю дивовижну казку. У пісні називаються три місяці ясних – молоді козаки Іванко, Федірко та Миколка. Хлопцю лестить, що серед них є і його ім'я. Він прислухається:

Три зіроньки ясних – три дівоньки красних.

Перша зіронька – молода Маруся.

Друга зіронька – молода Катруся.

Третя зіронька – молода Парася.

Після кожного рядка звучать слова:

Купало! Грало сонечко на Івана.

Далі першим двом дівчатам хлопці з пісні освідчуються в коханні, обіцяючи купити черевички та перстень. Коли прозвучало: «Миколка каже: я Парасю люблю і за себе візьму», хлопець подумки запитує: «А де ж твій подарунок, теско? Скупий залищальник».

Миколці до вподоби, що впродовж пісні й танцю люди весело розмовляють, пригощають одне одного випічкою з нового врожаю. Жінки роздають дітям солодощі. А кілька чоловіків у завітчанних барвінком та дикою рожею (обов'язковий елемент свята) розкішних картузах ходять поміж гуртами з графинами червоного вина й частують охочих. При цьому кажуть: «Не все пийте, недопиток – на землю, щоб веселою була і родила, як могла».

У ПЛОМЕНІ БЕССАРАБСЬКОЇ ПЛАВНІ

Вдалині, на тлі стемнілого неба, сільський староста Анатолій Забігайло, гойдаючись у сідлі на своєму вороному, готується з іншими вершниками до змагання. Над застиглою стіною комишової плавні злітає дівоча пісня:

*Летять коні моріжком
Під ласкавим батіжком.*

*На одному з вороних
Не летить Іван з війни.*

Де ти, милий, озовись

І до мене повернись.

*Утомилась тебе ждуть –
Дні і ночі виглядають.*

Очолювані Анатолієм Забігайлом вершники з шаленою швидкістю справді пролітають перед учасниками свята. Потім, вишикувавшись у лінію, за свистком судді Федора Городніченка, влаштовують забіг. Присутні вітають переможців оплесками, і під звуки духового оркестру представники сільради вручають їм призи.

Після того, як дівчата виконали ще кілька пісень, одна з яких особливо зворушила хлопця своєю тутешністю, бо в ній співалось про річку Дунай, у якій потонула дівчина Галинка, зраджена підступним коханим, Марену несуть до берега. Наталочку підхоплює на руки мама Дарина Федорівна.

Неподалік від опудала, на якому сиділо дівча, вмить виростає копиця із сухого гілля та снопів торішнього комишу. Хтось чиркає сірником, і червоне полум'я зринає на галявині. Віддзеркалене тихою водою і примножене зоряним небом, воно, здається, освітлює всю плавню.

– Нумо стрибати! – командує знайомий голос Федора Запорожця. І він, подавши другові Миколі Кучеренку повід свого скакуна,

з розгону перелітає через вогнище. Це саме роблять інші хлопці. Як і годиться, за звичаєм, вони стрибають тричі.

Поступово язика полум'я стають приземкуватими, хлопці та дівчата вже стрибають парами, тримаючись за руки і також тричі. Щоб уночі погане не снилося, а вдень дороги не перегинали й людському роду та не було переводу.

Миколка бачить, як після третього стрибка Федір Запорожець веде до коня горду Катерину Мірошник і вони щось там удвох воркочуть. Хлопець розшукує свою однокласницю Пашу Слободенюк і, як і інші діти, тричі стрибає з нею через вогнище. Його руку струмом проймає тепло Пашиної руки.

Несподівано щось мліино-солонке й водночас сумне розливається в душі хлопця. Що воно таке? Він цього ще не знає.

Свято в розпалі. Дівчата пускають на воду вінки, ворожать, коли і куди котрась із них вийде заміж. Купають у воді Марену, потім кладуть її на воза, щоб завтра об'їхати з нею все село, побажати людям усіляких гараздів.

Так у пломені бессарабської плавні яскраво висвічується народний купальський звичай.

ПОБРАТАЛИСЯ ДВА ІВАНИ

До Миколки долинає жвава розмова гурту чоловіків і жінок. Він із друзями підходить до них. А там Василь Григорович розповідає людям про Івана Хрестителя, Різдво якого сьогодні відзначається. Хлопець знає цю історію, але слухати її від свого тата може скільки завгодно. Він навіть переживає так, ніби чує її вперше.

– Іванові було написано на роду потрапити в лещата двох царів Іродів – батька й сина, – співчутливий голос Василя Григоровича налаштує слухачів на увагу. – Старший із них полював

за Іваном відразу після його народження, наказавши вбити малих дітей у Віфлеємі й околицях. Та Єлисавета, рятуючи сина, пішла в пустелю, де й зростав майбутній Хреститель Господа, постом, молитвою готуючись до великого свого служіння. Він мав одягу з верблюжої вовни, а харчем йому була сарана й дикий мед. Коли Іванові виповнилося 30 років, за велінням Божим він прибув до Йордану, щоб своєю проповіддю приготувати людей до приходу Спасителя – Ісуса Христа.

Він зробив усе, що мав зробити. Але страшною була його кончина. Молодший цар Ірод спочатку прихильно ставився до Івана, з яким радився у багатьох життєвих справах. Та коли Іван виступив проти того, щоб Ірод узяв собі за жінку дружину свого брата Пилипа, цар за підказкою Іродіади закував того в ланцюги та кинув до в'язниці. Але ще прислухався до його порад. Та настав жахливий момент: коли Ірод справляв свій день народження, дочка Іродіади гарно танцювала, що дуже сподобалося царю. «Проси в мене, чого хочеш, – промовив він до дівчини, – і я дам тобі. Хоча б навіть півцарства мого». Вона ж вийшла і спитала в матері своєї: «Що маю просити?» Та й підказала: «Голови Івана Хрестителя». Танцівниця виконала волю матері. «Я хочу, – сказала вона царю, – щоб дав ти негайно мені на полумиску голову Івана Хрестителя». Цар засмутився, та, оскільки привселюдно поклявся виконати всі її забаганки, наказав воякам принести голову святого.

Слухачі співчутливо зітхають. Та мажору до їхнього настрою додає інший сільський всезнавець, якому мало хто ладен заперечити – дотепний дід Ларій.

– Іван Купало, – каже він, – ніякий не святий, і не поганський бог. Це день літнього сонцезвороту, що збігається з християнським святом Святого Пророка Предтечі і Хрестителя Господнього Івана, 24 червня за старим календарем, або 7 липня – за новим. І Купало – не прізвисько якоїсь особи, а назва діяння, що походить від слова «купатися». Здавна його називали Купайлом. Повінчали з різними повір'ями, ворожінням, навіть з легендою про цвітіння папороті опівночі, якого ніколи не було і не буде. А ім'я позичили в Івана Хрестителя. Отак побраталися два Івани...

Іде Миколка поруч із сестричкою, мамою та бабусею Мартою у возі, а Василь Григорович зрідка посмикує віжками. Усі під враженням побаченого й почутого мовчать. Коли-не-коли хтось зронить слово – і знову тиша.

У Миколчиній голові бджолами рояться думки. Дивиться він угору, милується гойданням зірок і запитує у них, яким буде його майбутнє. Чому не кажуть? Чому не шлють розгадки?

Жіноча тема в грецькому романі починає свій розвиток ще з античної культури, від часів Сафо, яка посила почесне місце й заклала міцний фундамент грецької літератури. Саме в нечисленних творах Сафо, що дійшли до нас, бачимо образ волеюбної героїні, закладено тему обстоювання жінкою своїх позицій, своєї ідентичності.

Оксана ТЕРЕЩЕНКО

Жіноча тематика в грецькій літературі то з'являлася, то зникала. І ми маємо нині мізерні дані про розвиток грецького роману, створеного жінкою. На початку ХХ століття, врешті, починає розвиватися сучасне жіноче письмо. З'являється дитячий пригодницький роман Пінелопі Дельта (Πηνελόπη Δέλτα) «Неслухняний Антоніс» (1932) («Τρελαντώνης»), у грецькому гумористичному дусі.

У період з 1967 по 1974 рік напрям грецького жіночого роману був особливо далеким від романтичного. Окрім того, в той час правління військової диктатури зазнавала утисків не лише грецька література, а й увесь грецький народ.

З кінця ХІХ сторіччя і до 1974 року відбувається стрімка міграція письменників до Афін, що наклало певний відбиток на їхні літературні твори.

Період грецького жіночого роману від 1974 року і донині є складним для критичного осмис-

КРИТИЧНИЙ ОГЛЯД ГРЕЦЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ПРОЗИ

внутрішній і зовнішній застосовуються за необхідності яскравішого вираження не тільки характеру персонажів, а й головної сюжетної лінії, цілої системи ідей твору. У жіночому грецькому романі ми можемо виділити такі літературні конфлікти, як: любовний, ідейний, філософський, соціально-побутовий, символічний, психологічний.

У всіх трьох творах – Какі Ксіді

живуть у нас всередині тихим, містичним життям, заховані від очей нашої душі.

Таня Сотиріу, жінка, яка прожила половину свого життя виправдовуючись і догоджаючи іншим, усупереч своїм бажанням, у якийсь момент чує між стількох «треба» і «мусиш» голос своєї душі і занурюється в цю подорож, подібну до сновидіння.

Але подорожі, як і сновидіння, мають властивість закінчуватися.

Там, після пробудження на тебе завжди чекає твоя сутність, спогади про подорож і твій внутрішній голос запитує: можливо, це був сон...» (уривок з «Подорожі у тумані», переклад О. Терещенко).

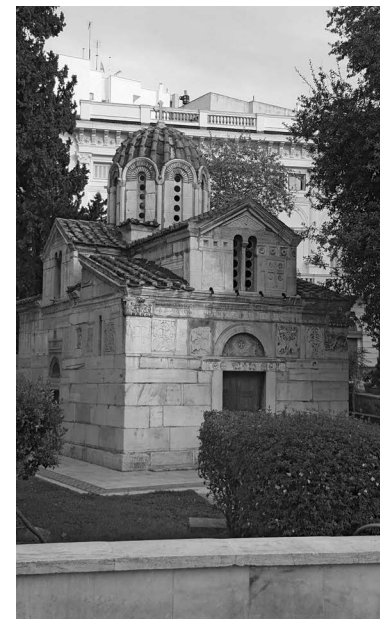
Роман «Подорож у тумані» Какі Ксіді вийшов у світ у листопаді 2010 року. Його героїня – Таня Сотиріу. Дівчина, яка приїхала до Афін вчитися, яка мріяла про ideale життя. Закінчивши навчання і влаштувавшись на роботу на підприємство «AUTOLAND», незабаром виходить заміж за свого начальника Стефаноса Кірьзі. Це гарний чоловік, завжди елегантно одягнений, з приємними манерами. На початку сімейне життя здається Тані казкою. Всі навколо заздять героїні, що той обрав саме її. Але минає час. Таня народжує Стефаносу трьох дітей, занурюючись дедалі глибше в щоденні рутинні домашні справи. Вона – як птаха в клітці, сама того не усвідомлюючи. Думає, що так і треба, свій шлюб вважає ідеальним, досконалим. Облишила всі свої мрії, надії. Минають роки, її личко вже не світиться колишньою молодістю, фігура змінилась і задоволення від життя жодного. Її чоловік починає пізно приходити додому, знаходячи завжди безглузді виправдання. Таня ще не усвідомлює, що відбувається, але внутрішнє чуття їй підказує: щось не так, інакше має вона жити. Жінка, яка у свої 47 років відчуває, що її життя минає, а вона – просто спостерігач, який нічого не може змінити в ньому. До того, як...

Однієї чудової миті до неї приходять осяяння. Всі її почуття, думки, свідомість перевертаються. Таня неначе прокидається від багаторічного сну. Вона усвідомлює, що мрії мають властивість з'являтися знову і знову, відроджуватися. Вони нікуди не щезають. У деякі періоди життя вони ховаються глибше, чекають свого часу. Коли людина прокинеться, вийде з туманного сну. Мрії завжди в нас живуть! Це властивість людини, закладена природою. Вона врешті розуміє, у чому річ, чому її долають похмурі, нерадісні думки, почуття, невдоволення життям! Спершу Таня

лякається – як змінити звичне життя? Чи впорається вона? Але потім, зібравши всю свою силу, ніби пам'ятаючи, що вона була весь цей час як у летаргічному сні, Таня повстає проти всього, що їй шкодило, робило боляче. І в цьому їй допомагає нова любов. Тепер, коли діти вже великі і знайшли свою дорогу в житті, може, настав нарешті час переосмислити й змінити своє життя? Чому вона досі перебуває в цьому шлюбі? Де вже давно не відчувається запах любові, щирості, чуйності. Вона розуміє, що далі тривати так не може, життя її неповторне і саме вона тут головна героїня. Таня кардинально змінює свою рутинну повсякденність. І тут – з'являється він... Аріс. Молодший за неї на сімнадцять років красень. Як вплине на ці зміни його присутність у її житті? Ці рішення дивують навіть саму жінку... Чоловік, який полонить Таню своїм шармом. Через стільки років нещасливого шлюбу Таня знову відчуває себе жінкою. Бажаною, коханою... Вона розуміє, що полюbila Аріса.

Письменниця поетично описує почуття героїні: «...Дякую тобі, що ти прийшов у моє життя, що підживлюєш мої мрії, що освітлюєш мою темряву, ти світлий промінчик моєї душі, дихання в моєму житті...».

Таня не може відмовитися від цієї любові, вона їй потрібна, як повітря на життєвому шляху, повному випробувань. Вона переживає з Арісом незабутні миті, сповнені ніжності й любові. Вона відчуває себе неповторною в його обіймах, його поцілунки доводять її до екстазу. Але й розуміє, що ці стосунки не мають майбутнього. Таня боїться залежності й подружніх відносин. Відкидає пропозицію Аріса жити разом.

Йде боротьба всередині її ества, з'являється багато страхів, недовіри, болю.. Через весь роман просочуються внутрішні конфлікти Тані. Діалоги з самою собою. Перебудова свідомості.

Це не вигадана героїня, а звичайна, земна, справжня жінка – зі своїми позитивними сторонами та недоліками. Таня вийшла заміж за ідеального, як вона вважала, чоловіка, повірила, що потрапила у казку, в яку нам, жінкам, хочеться вірити хоч іноді. Але в дійсності жила впродовж стількох років з чоловіком, який був до неї байдужим, та ще й обманював її. Адже Таня була йому вигідна. Спочатку він одружився з нею, секретаркою, яка наглядала за роботою в офісі, далі – перевів її в статус дружини – хатньої робітниці.

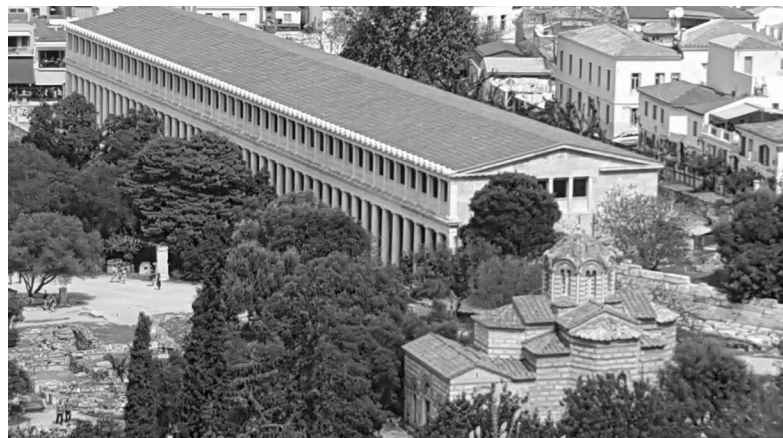
Справді, коли вчитується в роман, то переймаєшся тим болем разом з героїнею, співчуваєш їй. І радієш, коли вона, нарешті, вирішує жити так, як хоче, а не так, як потрібно їй зручно іншим.

У романі чудово викладені думки письменниці й героїні, описані мрії та сподівання, занепокоєння і любов. Захопливі описи подорожі, про яку так довго мріяла Таня, з коханим Арісом. Героїня постає один на один зі складними життєвими обставинами: відсутність чоловіка, дім з її вимогливими дітьми, божевіллям повсякденного життя, щоденним тиском цинічного суспільства...

Багато написано любовних історій різними авторами, зокрема жінками. І хто читав такі романи та обізнаний з тим, що зараз відбувається в сучасній літературі: з модними викрутасами, банальними текстами з інтернетних розмов, той зрозуміє, що Кака Ксіді належить до тих небагатьох письменниць, які пишуть серцем. Її думки, почуття, сюжет, персонажі, яких вона описує, складають одне чудове, цілісне полотно, яке не хочеться відпускати. Слова, вирази, барвисті описи підібрані ретельно і з любов'ю. Це – справжній грецький жіночий роман.

Добре продумана й назва цієї книги: «Подорож у тумані». Це шлях, яким проходить людина, що зайшла в глухий кут, щоб знайти вихід на правильний шлях, до свободи. Але найбільша подорож у нашому житті – до самих себе. І коли ми, врешті, пізнаємо свою суть, повстаємо проти перешкод, повертаємося до себе – тоді все стає на своє місце, і ми відроджуємося! Це те, що відбулося з героїнею – Танею...

Після подорожі з Арісом до Португалії Таня повертається до спільного зі Стефаносом будинку, щоб поставити останню крапку в стосунках. Письменниця художньо описує, як вплинув Аріс на її життя: «Прийшов, як ніби з нізвідки, із сяючою посмішкою на обличчі, щоб дати їй те, чого життя її позбавило. Його поява була провидінням. Аріс був тим промінчиком, який пробуджує

лення. З 1974 кризового року в Греції з'являється дедалі більше письменників, чимало літературних творів. Але не завжди якісних. Це можемо спостерігати на прикладах не лише Греції, а й інших країн. Завдяки таким низькопробним творам, критики і приписали поняття «рожева література» жіночій тематичі.

Грецький жіночий роман почав стрімко набирати темпи з 2000 року. Але досі він витончено маскується під психологічний, любовний, соціально-побутовий. Загалом у літературі конфлікт і сюжет нерозлучні. Це інструмент, основа художньої форми твору. Протистояння, протест

ді «Подорож у тумані», Афродіти Манусакі «Не злетіш – пропадеш», Олени Манта «Дім біля річки» простежується основна проблема жінки – захистити своє жіноче право, вирватися з рутини повсякденних зобов'язань «треба» і «мусиш», стати вільною, незалежною, успішною, і, водночас, бути коханою, щасливою і любити самій... У кожній з героїнь свій шлях, своє життя. Але іноді очікування не збігаються з реальністю...

«Вільям Шекспір писав, що ми створені з мрій. Але що таке мрії? Більше за бажання? Бажання, які

Продовження. Початок на стор. 7

Афродіта МАНУСАКІ

від летаргічного сну, щоб відкрилися її очі, подивилися на життя по-іншому і щоб вона зрозуміла, як так жила стільки років...».

Таня не йде до Аріса, але й не залишається в небезпеці, поруч зі своїм чоловіком. Вона обирає волю. До останнього рядка роману авторка тримає читача в напрузі, зберігає інтригу...

Роман Афродіти Манусакі «Не злетіш – пропадеш» вийшов у світ у червні 2016 року. Він відзначений двома Всегрецькими літературними преміями під іншою назвою: «Не станеш метеликом – пропадеш»:

2014 – премія «Сікельяна». 1 місце в категорії «Чуттєвий Роман». Саламіна.

2015 – премія «Асіменья Селіда». 3 місце в категорії «Роман». Видавництва «Моратіс видання» & «Ентіпіс».

Всю книгу Афродіти Манусакі пронизує потужна думка про людське життя: «Йди за своїми цілями, мріями, і не має значення, чи віриш ти в їх здійснення, чи ні. Це зовсім не важливо. Не вимагай гарантій на успіх, не вимагай тільки перемоги. Життя – це не олімпіада. Роби те, що любиш, і все можливе для успіху» (уринок з роману «Не злетіш – пропадеш», переклад О. Терещенко).

У цьому романі також простежується непросте життя провінційної дівчини Мірто, яка втратила батька, пройшла безліч випробувань і довгий шлях до розуміння, що, якщо вона не почне йти за своїми мріями, не переступить психологічні бар'єри, свої внутрішні страхи – то просто пропаде.

Події роману розгортаються в трьох місцях: у невеличкому селищі, де народилася й жила дівчина Мірто, у маленькому провінційному містечку, де працює героїня, та в столиці – в Афінах. Роман починається з художнього опису селища. Батько Мірто, Лука, має винний завод. Але раптово він помирає. Для неї час зупиняється... Всі думки збира-

КРИТИЧНИЙ ОГЛЯД ГРЕЦЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ПРОЗИ

ються в одне велике сплетіння хаосу, страху, образи. Чому? Навіщо? Мірто відразу дорослішає на кілька років. Вона розуміє, що тепер забезпечення її сім'ї лягає на її плечі. Вона мусить опікуватися своєю матір'ю та молодшою сестрою.

Автор надто прискіпливо та достовірно описує думки, почуття, страхи, відчай, дії Мірто, її сестри і мами у своєрідній грецькій манері.

Минає 9 років. Тут автор занурює нас у щоденне життя героїні в невеличкому містечку, описуючи її роботу в навчальному

рухами малював. Його олівець ковзав, як у танці. Як тільки він торкався олівцем паперу, чулися характерні для креслення звуки. Картина набувала форми, оскільки додавалися останні деталі...».

Але героїня ще не розуміє, що в захваті вона не тільки від картини, а й від її творця: його манери говорити, іноді вставляючи вишукані фрази французькою, рухів, погляду. Вона отримує біля Ніколаса друге дихання, як доповнення її самої. Та проміне ще певний час, аби Мірто зрозуміла, що і хто їй справді потрібен.

У романі «Не злетіш – пропадеш» авторка з властивим їй національним грецьким колоритом описує традиції святкування грецької Паски в селі, куди приїжджає головна героїня. Особливо вечірній похід до церкви за Святим вогнем, який треба обов'язково донести до будинку. І так повертається сюжет у романі, що життя саме коригує долю героїні. Перший конфліктний трикутник, який ми бачимо в сюжеті, – Мірто, її мами і сестра. Потрібно було, щоб сестра Маріанна потрапила в аварію і важко травмувалася, аби всі троє зрозуміли цінність родинних відносин. І Мірто дає раду всім труднощам, визначених їй долею. Але вона дедалі більше відчуває, – потрібні зміни, інакше може просто втратити здоровий глузд.

Тут треба віддати належне авторові, що сміливо виписує містичні картини. Мірто ввижається образ батька, далі вона знаходить його щоденник. В одну мить все в її свідомості перевертається. Вона знову згадує про те, про що мріяла, чим горіло її серце. Батьків щоденник надихає її. Сестра одужує, налагоджується її особисте життя, сімейний бізнес відроджується.

Каця КІДІ

Наприкінці роману ми спостерігаємо і другий трикутник, у той момент, коли Мірто вирішує їхати до Парижа разом з Ніколасом: Мірто, Манос і Ніколас. З Маносом вона відчуває себе комфортно, ніби і захищеною. Адже з Ніколасом не буде того спокійного, забезпеченого життя, яке пропонує їй Манос. Але ж із коханим Ніколасом буде свобода думок і вчинків!

Навіть назва роману Афродіти Манусакі «Не злетіш – пропадеш» посилає нам меседж про те, що варто прислухатися до себе, розкривати свої бажання й таланти і всупереч своїм страхам, сумнівам і зовнішнім перешкодам, йти до своєї мети!

«Життя нагадує річку, яка пробігає в цей момент перед нами. Яка з легкістю захоплює тебе і несе за собою, куди б вона не бігла. Як річка не тече назад, так і ви, якщо вона вас понесе за собою – не зможете повернутися назад... Остерігайтеся завжди річки... Щоб вона вас не поглинула...» (уринок з роману «Дім біля річки», переклад О. Терещенко)

Роман «Дім біля річки» Олени Манта вважається шедевром сучасного грецького жіночого роману. Випущений у світ у травні 2007 року видавництвом «Псіхогіос». І відразу став бестселлером. Це доволі об'ємний роман – 594 сторінки. Але, незважаючи на свій обсяг, читається він легко завдяки талановитому описовому стилю автора. Твори Олени Манта нині в Греції найбільше купуються: продано 1,5 мільйона примірників, це рекорд для грецької літератури за останні роки існування. І попит на її книги зростає. У травні 2017 року було випущено 68-е видання роману «Дім біля річки» з продажем 264.000 примірників.

Усі твори Олени Манта – справжні, взяті з життя історії. У романі «Дім біля річки» Олена Манта спочатку художньо описує будинок біля підніжжя гори Олімп, оточений двома великими каштановими деревами і річкою. Це будинок біля річки. Будинок Герасима і Теодори. Там вони любили одне одного і там на світ з'явилося п'ятеро їхніх дочок: Мелісанта, Юлія, Аспасія, Поліксені і Магдаліна. П'ятеро дівчат, різних за характером і темпераментом, але всі зі своїми потаємними бажаннями та мріями. Вони всі житимуть далеко від свого будинку, від рідних місць, де не змогли реалізувати свої найзаповітніші мрії.

Коли дівчатка були ще маленькими, помер їхній батько Гера-

«Не злетіш – пропадеш». Обкладинка

«Подорож у тумані». Обкладинка

сим. І їхня мати Теодора великими зусиллями сама виховує дітей (в роки німецької окупації та громадянської війни), намагаючись прив'язати дочок любов'ю до рідного дому. Але їй це не вдається. І поступово, одна за одною, дівчата починають залишати рідний дім. І ніщо не може їх зупинити. У романі Олени Манта «Дім біля річки» ми теж простежуємо прагнення жінки до реалізації своєї мрії, до зростання, спроби втекти від «треба» і «мусиш», вирватися з-під опіки, нав'язування стереотипів і сімейних штамтів. Дівчата в романі хочуть самі обрати свій шлях, іти за своїми мріями, спробувати щось нове, вирватися з рутини зобов'язань.

Першою їде Юлія, яка виходить заміж за Фока Карапано, інженера-будівельника з Салонік. І народжує трьох дочок. ▶

Лена МАНТА

► Другою іде з дому Мелісанта, яка виходить заміж за Апостола Фатур, багатого власника тютюнового бізнесу, який пропонує їй розкішне світське життя в Афінах.

Аспасія іде третьою. Вона виходить заміж за Ставро Мантека, професійного водія з містечка Лариси. Аспасія мешкає в містечку Каламата, народжує двох дочок і здійснює свою мрію – стає співачкою.

Магдаліна, четверта донька Теодори, не виходить заміж. Але іде зі своєю тіткою Ганною (сестрою Теодори) до Америки вчитися в університеті. Там вона проходить тернистий шлях до своєї мрії.

Останньою з дому Теодори зникає Поліксені. Мріючи стати актрисою, вона тікає з дому одно-

стерігаємо не вигадані, справжні історії, які справді відбувалися з жінками. У цьому й цінність грецького жіночого роману. Майже вся грецька література насичена подіями з життя. Читач знайомиться з національним менталітетом, досвідом грецьких жінок, сімейними традиціями, національним колоритом одного з найдавніших народів землі – еллінісів. Грецький народ і сьогодні дотримується цих традицій. Однак, еллініси завжди відкрито, доброзичливо ставляться до інших національностей, багато що запозичують від інших народів.

Типажі грецьких жінок всіх вище описаних романів різні.

ПРИНАГІДНО

Оксана Терещенко – перекладач грецькою з української і українською з грецької, літературний критик, психолог, член Асоціації Психологів України. Народилася 6 червня 1973 року на Київщині. Закінчила Київський університет ім. М.П. Драгоманова, музичний факультет (1997) та психологічний факультет (2011). Навчалася в HELLENIC-AMERICAN UNION college – «Сертифікат з грецької мови» державного зразка (2008–2009), Афіни. Мешкає в Україні та Греції з 2001 року. Досліджує та перекладає поезію, прозу, драматургію України та Еллади.

го вечора з бродячим театром, у якому й робить свої перші кроки на сцені. Та в подальшому їй вдається стати великою актрисою театру і кіно, створивши життя, про яке мріяла.

П'ять життів героїнь описує Олена Манта у своєму романі «Дім біля річки». Дівчат, що мали свої мрії, які здійснилися, завдяки їхньому величезному бажанню. Але пізніше, пройшовши довгий шлях, дівчата повертаються додому. Дорослими, з великим життєвим досвідом.

І весь цей час будинок біля річки терпляче чекає на їхнє повернення, адже знає: рано чи пізно це станеться.

У романі Олени Манта «Дім біля річки» простежується утвердження людських цінностей: любові, сім'ї, взаємоповаги та порозуміння – справжнього життя грецьких жінок у національних традиціях.

Сучасна грецька література стрімкими темпами поповнюється талановитими митцями. У всіх розглянутих творах спо-

«ШТУКАРСТВО»

ЧАКА ПОЛАНІКА

РОМАН, ЯКИЙ НАВЯРЯД ЧИ ПОТРІБНО ЧИТАТИ ПЕРЕД СНОМ...

Американський письменник з українським корінням Чак Поланік (відомий ще за прізвиськом Палагнюк), справжнє визнання до якого прийшло лише після екранізації Голівудом його книги «Бійцівський клуб» наприкінці 1990-х, продовжує епатувати своєю літературною творчістю.

Один з останніх його романів «Чарівна ти», видрукований українською (переклад І. Паненко) не так давно видавництвом «Клуб сімейного дозвілля», ще більше утвердив багатьох читачів у думці про Чака Поланіка як «шокового письменника», здатного чорним гумором і відвертим цинізмом надовго увігнати у ступор.

Але не все так просто і однозначно з літературною творчістю цього, безперечно, обдарованого автора. Його фантастична працелюбність укупі з вродженим талантом і цілеспрямованістю відкривають перед ним невидимі для багатьох світи, роблять на деякий час справжнім оракулом, здатним передбачити майбутнє, навіть якщо воно у похмурих тонах.

Роман «Чарівна ти» є відгомном тих епохальних змін, що мають відбутися у розвитку цивілізації найближчим часом. Адже людство нині перебуває на порозі генетичної революції, що, рано чи пізно, докорінно змінить наше усталене поняття про біологічне життя homo sapiens.

Сюжет твору розгортається навколо двох персонажів: Пенелопі Енн Гарриган – юриста-початківця, сповненої амбітних життєвих планів і устремлень, а також Корнеліуса Максвелла – президента компанії «ДейтаМайкроКом», фантастичні статки якого дозволяють впливати навіть на вибори президента Сполучених Штатів Америки. Дві абсолютно протилежні як за характером, так і за світоглядом людини опиняються у вирі подій, що могли спричинити до глобальної катастрофи людства.

Чак Поланік, як справжній футуролог, на сторінках свого роману-утопії починає майстерно моделювати ситуацію, за якою у наділених владою людей (під владою слід розуміти мільярдні кошти на банківських рахунках) з'являється реальна можливість, скажімо, за допомогою біологічних механізмів, впливати на чисельність людської популяції на планеті Земля! Його головний герой Корнеліус Максвелл, злий геній прогресу, начено демонструє можливий сценарій еволюції людства, де реально може відбутися штучний відбір найбільш

стійких генотипів обох статей. Автор твору мимоволі нагадав про трохи призабуту расову теорію нацистів – еugenіку, що обґрунтувала знищення у Третьюму рейху вражених різними фізичними вадами людей і селекційне виведення надлюдина. Фактично ті ж самі цілі ставить перед собою очолювана Максвеллом компанія «ДейтаМайкроКом».

Як відомо, в американському суспільстві завжди домінували два основних тиглі, на яких постійно «плавиться» ця спільність

людей. Маємо на увазі бізнес і секс, розміщені у шкалі цінностей середньостатистичного американця саме у такій послідовності. Чак Поланік у романі «Чарівна ти» детально описує всі етапи становлення Корнеліуса Максвелла як успішного підприємця, поступово розкриваючи жахливі риси його характеру. Перед читачем постає справжній демон у людській подобі, здатний заради власної наживи піти на будь-які людські жертви.

Повним антиподом Корнеліуса Максвелла є Пенелопа Гарриган, чи як її зменшувально-пестливо називають друзі, Пенні. Дівчина з глухої провінції потрапляє у найбільший мегаполіс США – Нью-Йорк, де розгортаються події роману. Чак Поланік, розкриваючи цей образ на сторінках твору, демонструє не лише відмінне знання анатомії жінки, а ще не згірше від Ріхарда Крафта-Ебінга досліджує людську сексуальність, навмисне вкраплюючи у сюжет твору низку лабораторних експериментів за участю Пенні.

Взагалі еротика у романі «Чарівна ти» хоч відбавляй. Тут і найвідвертіші сцени кохання за участю Корнеліуса і Пенні, і спокливі портрети інших жінок, і розрекламований продукт компанії «ДейтаМайкроКом» під назвою

«Чарівна ти», призначений для задоволення інтимних потреб слабшої половини людства... Можна лише уявити, як би відреагувала читацька аудиторія, якби найпікантніші епізоди з роману «Чарівна ти» були прочитані наживо самим автором. До речі, Чак Поланік полюбляє влаштувати громадські читання під час своїх так званих проматурів різними містами США, що з'явилися на книжковому ринку Америки його чергового літературного шедевра. Трапляється, що на цих зустрічах з письменником тьох із його шанувальників зі слабкою психікою навіть неприємні від почуття, коли зачіпають найуразливіші струни людської психіки.

Як вважають літературні критики – колеги Чака Поланіка, його романи, що з'явилися на книжкових полицях у першій декаді нинішнього століття, передусім викликали інтерес у любителів хорору і табуованого читива. Якщо порівнювати роман «Чарівна ти» з попередніми його літературними опусами, такими як «Колискова: роман», «Рент: усна біографія Бастера Кейсі» і особливо «Снаф», тема еротики в окремих епізодах межує з відвертою порнографією, за яку автор неодноразово піддавався жорсткій критиці у різноманітних мас-медіа. Його не раз звинувачували у сексизмі заповзятливих захисниць прав жінок, вбачаючи в окремих творах Чака Поланіка смакування сцен приниження прекрасної статі. Ці поодинокі голоси, на щастя письменника, потонули у масовому хорі захвату шанувальників його таланту, кількість яких рік у рік неухильно зростає.

Характерною рисою стилю прозаїка є прихована інтрига, що обов'язково ним зберігається до останнього розділу твору. Не став винятком і роман «Чарівна ти». Образ Пенні Гарриган викликає лише позитивне сприйняття, насамперед її намаганням взяти гору у боротьбі з «породженням пекла» Корнеліусом Максвеллом. Нагадуючи своїми вчинками і діями середньовічних алхіміків, він так само, як і його попередники, намагається штучно створити свого гомункула, і, на відміну від них, таки досягає мети. Адже Пенні Гарриган – клон його дружини, котра колись давно трагічно загинула. Чак Поланік, як справжній шукач, і на цей раз несподівано для всіх викинув фортель, підтвердивши реоменна найпередбачуванішого письменника сучасності.

ОРАТОРІЯ ВІД РОНДЕЛІСТА МИКОЛИ БОРОВКА

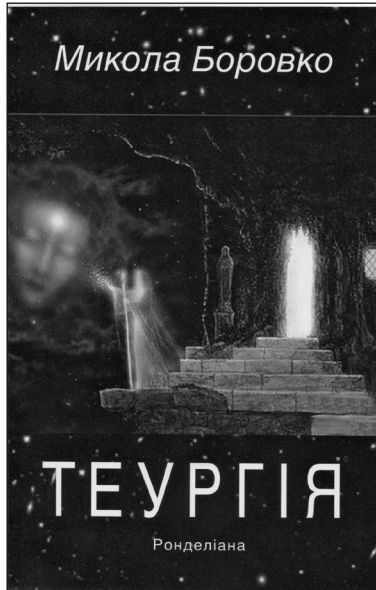
Нещодавно у видавництві «Український письменник» вийшла друком нова книга відомого українського поета Миколи Боровка «Теургія», в якій опубліковані вірші особливої і далеко не кожному підвладної форми – ронделя, до того ж із «ключами» – авторськими оригінальними філософськими епіграфами.

Отже, вельми зацікавлений і закоханий у таку рідкісну поетичну форму читач матиме змогу насолодитися глибоко філософськими творами цього талановитого та ерудованого поета-енциклопедиста, які чітко виокремлюються серед розмаїтї сучасної віршованої палітри своєю унікальною поліфонічністю, музичністю й метафоричністю, насичені тривогами, радощами й болями за долю багатостраждальної суверенної пісенної України.

У тематично «густонаселеному» змісті цієї книги мене найбільше привабила її заключна частина – ораторія «Маєстро», присвячена пам'яті народного артиста України, багаторічного художнього керівника та головного диригента Народної академічної хорової капели ім. П. Чубинського – Олександра Зюзькіна, що упродовж двадцяти п'яти років незмінно очолював цей неординарний, оригінальний і самобутній хоровий колектив.

Свого часу я помістив у журналі «Музика» (№ 3, 2016) статтю учасниці цієї аматорської капели Наталії Посісеєвої під назвою «У Космосі хорової музики», приурочену до ювілею цього творчого колективу, де вона наголосувала на тому, що капелу вирізняє «...особлива культура хорового звучання, тембрально багата й динамічно насичена палітра акапельного співу, ансамблева гнучкість, внутрішня зосередженість – ці риси виконавської майстерності плекаються художнім керівником упродовж багатьох років роботи. Але найбільшою ознакою капели є захоплене ставлення до музики, щирість і безпосередність її сприйняття, які надихають артистів на творчість і постійне самовдосконалення.

За роки свого існування аматорський колектив здобув міцну професійну репутацію, накопичив надзвичайно цінний досвід гастрольних виступів у різних країнах світу: Україна, Білорусь, Литва, Естонія, Польща, Фінляндія, Болгарія, Боснія та Герцоговина, Італія, Німеччина, Греція, Австрія, Швеція, Данія, Південна Корея, США, Росія... Концерти скрізь відбувалися з великим успіхом. А надзвичайно багатий репертуар Народної академічної хорової капели ім. П. Чубинського об'єднує різноманітні музичні жанри та стильові напрями хорового мистецтва. Музика епохи Відродження, українська, російська та захід-

ноєвропейська класика, а також суттєвий інтерес до сучасної хорової творчості. Основу репертуару складають твори вітчизняних композиторів минулого і сьогодення – М. Березовського, Д. Бортнянського, М. Леонтовича, М. Лисенка, К. Стеценка, Б. Лятошинського, М. Колесси, М. Скорика, Л. Дичко...».

А від себе додаю, що за роки свого творчого життя хорова капела здобула ще й численні нагороди на різноманітних вітчизняних та міжнародних хорових конкурсах і фестивалях: від дипломів Гран-прі і до бронзових, срібних та золотих медалей.

І так склалося, що впродовж усіх цих років хорову капелу, як і її художнього керівника, диригента і композитора Олександра Зюзькіна та поета Миколу Боровка єднала міцна творча дружба. Адже на вірші поета композитор Олександр Зюзькін створив не одну мелодію: у їхньому творчому тандемі зринули такі духовні хорові твори, як «У кожного така своя...», «Як боліло! О, як боліло!». Лишився незавершеним твір «А ти мене благослови». Один з цих творів опублікований у вже згаданому числі журналу «Музика».

Нині ж – маємо «зворотній» поетично-музичний твір вже самого поета Миколи Боровка – ораторію «Маєстро». Як же трактує такий музичний жанр, як ораторія, поет Микола Боровко?

Як відомо, ораторія (італ. Oratoria) – це великий концертний твір для солістів, хору і симфонічного оркестру, що має розгорнутий драматичний сюжет. Окрім того, ораторія – це ще й епічне полотно широкого «діапазону», переважно багаточастинна, за своєю композицією – циклічна форма, що містить у собі хори, арії, невеликі вокальні ансамблі та окремі оркестрові номери.

Усе це наявне в поетично-музичному вишуканому та оригінальному творі Миколи Боровка «Ма-

estro». Автор у ньому спробував трактувати свою ораторію як своєрідну словесно-музичну гаму, яка і виявилась у ритмо-мелодійному звукоряді-октаві, що виглядає ось так:

«Дороги вибираємо не ми...»
«Ремісникам і геніям – Ура!...»
«Містичності вершина світова...»

«Фантоми я і читив, і поважав...»
«SOL est високе. І – печаль»
«Lactea via добрих справ...»
«Сімома. Сімома. Сімома...»

Насамкінець автор «доходить» у своїй філософсько-музичній композиції до ноти «ДО» другої октави: «Доповнить Час, Творець, Народ...».

Тобто, йдучи за логікою вельми оригінальної ораторіальної композиції Миколи Боровка, як і належить ораторіальному жанру, все розпочинається Хором:

*Дороги вибираємо не ми –
Всевишній обирає нам дорогу.
В чоло цілує і вруча тривогу.
Аби були серед людей людьми.
Кому – Безсмертя, а кому – лиш Мить.*

*Але усім – священну засторогу:
Дороги вибираємо не ми –
Всевишній обирає нам дорогу.
Гладенку чи вгарьовану кіньми,
Чи ту, просту, – від печі до порога.
Та кожний рве суєтності облогу –
І йде на світло вперто із пільми.
Дороги вибираємо не ми.*

*Але світ існує завдяки невидимим
і видимим законам людських взаємин.*

*Ремісникам і геніям – Ура!
Всі рівні перед вибором Владики.
Чи гном дрібненький, чи колос великий –*

*Час макіяжі з душі пообдира.
Висвічується вічності кораль
В священнодійній тайні музики.
Ремісникам і геніям – Ура!
Всі рівні перед вибором Владики.
Згинається улесливість порад,
Слинається гріхопрощенні лики.*

А з того що? – сліди? Чи тільки крики?

*І незагойне самоїдство ран...
Ремісникам і геніям – Ура!
Філософія вічного життя перемагає,
і тому звучить світлий хорал святих октав.*

*Містичності вершина світова:
Терцети, арії, дуети.
І вищий голос: «Сину, де ти?»
В пророка Іллі словах.
А ти мовчиш. Душа співа.*

*Немає ні хвороб, ні смерті.
Містичності вершина світова:
Терцети, арії, дуети.
За те себе не винуват,
Що був гарячим, може і відвертим.*

*Плюгавій тині музику не стерти! –
Святих октав накочується вал –
Містичності вершина світова.*

А далі ще в не змовкле, не вщухле відголосе-відлуння Хору вливається голос Соліста:

Фантоми я і читив, і поважав.

За всіх не кращий, та в меті упертий.

*Я звуки клав на вічності мольберта,
А голоси – на задуму скрижаль.*

*Ці знаки схожі на малих княжат,
Що встигли долю скіпетром підперти..*

*Фантоми я і читив, і поважав.
За всіх не кращий, та в меті упертий.*

*Святий акорд не вилущить іржа,
Не втоплять славослав'я круговерті.*

*Я промінь сонця! Я не можу вмерти!
Мелодій стрічка – в небеса стежа...*

*Фантоми я і читив, і поважав.
Сольні виступи окремих інструментів підсилюють космогонію і значущість Вічності*

SOL est високе. І – печаль.
А в душах невимовна туга.
На колісниці часу друга
Безсмертя з Вічністю вінча.*

*Обітниці свята свіча
Погасла й не озветься вдруге.
SOL est високе. І – печаль.*

*А в душах невимовна туга.
Не аркуш – а німий причал.
На ньому одинока fuga
Не може розірвати круга...
Лиш нотки чайками кричать
SOL est високе. І – печаль.*

**Sol est – сонце (латин.)
І, нарешті, в загально-драматичне дійство вступає його Величність Оркестр!*

Lactea via добрих справ
У шанувальності кортежу.
Не залишилось застережень
У шепотах стрімких октав...
А помах генія зліта
Й висвітлює вселюдські межі.*

*Lactea via добрих справ
У шанувальності кортежу.
Вклонився Моцарт. Бах устав,
Торкнувся мелодії меревив.
А Мендельсон, – як і належить,
Поправив нотного листа –
Lactea via добрих справ.*

**Lactea via – Чумацький шлях (латин.)
Та
Сімома. Сімома. Сімома
Світ мелодій і звито, й сповито.*

*Долі щедро заплачено мито
За це не одним, не двома.
Вирок натовпу грифи ламав,
І освітував несамовито.*

*Сімома. Сімома. Сімома
Світ мелодій і звито, й сповито.
Невідступні святоша і мавр
Просівали життя через сито.*

*Скільки болю і туги проліто!
Але кліть німоти ти зламав
Сімома. Сімома. Сімома...
Класично і оригінально у фіналі
Боровкової ораторії «Маєстро»
звучить своєрідна кода:*

*Доповнить час, Творець, Народ
Слова, Мелодії і Шану...
Завжди надію залишаєм,
Мов краплю у безмежжі вод,
Що закружляє хоровод
Суєтного нового шалу.*

*Доповнить час, Творець, Народ
Слова, Мелодії і Шану...
Завжди надію залишаєм,
Мов краплю у безмежжі вод,
Що закружляє хоровод
Суєтного нового шалу.*

*Доповнить час, Творець, Народ
Слова, Мелодії і Шану...
Завжди надію залишаєм,
Мов краплю у безмежжі вод,
Що закружляє хоровод
Суєтного нового шалу.*

*Доповнить час, Творець, Народ
Слова, Мелодії і Шану...
Завжди надію залишаєм,
Мов краплю у безмежжі вод,
Що закружляє хоровод
Суєтного нового шалу.*

*Доповнить час, Творець, Народ
Слова, Мелодії і Шану...
Завжди надію залишаєм,
Мов краплю у безмежжі вод,
Що закружляє хоровод
Суєтного нового шалу.*

*Зітруться титри нагород,
Затягнуться болючі шрами...
І тільки музика втішає
Дивами: Вірив! Поборов!*

*Доповнить час, Творець, Народ...
Отже, перечитуючи нестереотипну ронделіану автора – цей гімн усім творцям, що роблять світ гарнішим, мудрішим і привабливішим – «Теургію», від першої до останньої сторінки, не можна не захоплюватися сонцесейною і самобутньою метафорикою, яка просто ошелешує тебе, читача, своєрідною довершеністю й неповторністю, глибиною духовного заглиблення та піднесення. Приміром, ну хто б ще зумів отак музично-елегійно мовити, як Микола Боровко: «лиш нотки чайками кричать», або «коні звуків вирвалися зі стайні», чи «обложних дощів віолончель», «і грудневий вечір акордами у небо засівав», «мелодіями животворних речень», «з огрому клавіша витворювався світ», чи реалістично-трагічне «Він так ридав, що зорі плакали»...*

Або ж ще така, вершинно-недосяжна, чи просто геніальна метафора, яка вражає читача своєю граційністю й екстравагантністю: «я у сонце по пояс забрів...». Чи видіння-бачення (не лише сприйняття на слух) музики Антоніо Вівальді або імпресіоністичні чудо-акварелі Клода Моне: «Тепло руки. І філіжанка кави. Мелодія Вівальді. І Моне. Смичками фарб розгойдує мене...». А ще ніби проситься, зосібна, ось така метафора, аби покласти її на тремтливості музики: «Горю овечок котиться згори До потічка, що на сполітці грає».

Про цю книгу, я вірю, говоритимуть багато, адже вона заслуговує на це, але у своєму post scriptum хочу таки пояснити читачеві цих рядків авторську концепцію всієї книги і суть терміну – «теургія».

Отже, сам автор тумачить це поняття як «вище мистецтво мага (творця) проникати у світ уяви, перевтілюватися, адже творення – то процес вічний, безперервний, як і саме людське життя. А для цього – слід знайти в собі Бога й почути Його глас, відкритися і відкрити тайну глибин прихованих обдаровань. Водночас, насичуючись музикою слова, тобі відкриється дорога до вершин духовності... Тож зайди у світ мистецтва, притулися серцем до красивого й справжнього, духовного – і твій політ буде вічним...».

Я, слідом за автором, теж звертаюся до читачів: увійдіть у світ ронделіани поета Миколи Боровка, і Ви побачите високість думок Чародія, Чаклуна і Мага Слова...

Володимир КОРНІЙЧУК,
член Національної спілки письменників України, заслужений журналіст України, головний редактор журналу «Музика»

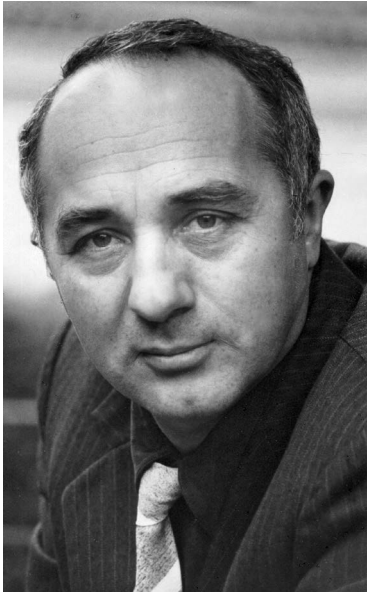
ЗУСТРІЧАЙТЕ НОВЕ ЧИСЛО ЖУРНАЛУ «МУЗИКА»!

Третє число нашого з Вами часопису «Музика» розпочинаємо напрочуд цікавим матеріалом кандидата мистецтвознавства Лілії Назар-Шевчук про новонароджену постановку фолькопери Євгена Станковича «Коли цвіте папороть» у Львові.

Боротьба за життя опери тривала упродовж... сорока років з часу її написання! І, нарешті, у Львівській опері «зродилося настільки яскраве та оригінальне сценічне полотно, яке, мабуть, не має аналогів у сучасному театральному світі».

Про Оперну студію Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, якій цього року виповнилося вісімдесят років з часу заснування, розповідає у своїй розлогій поліфонічній статті ректор музичної академії, доктор мистецтвознавства, народний артист України, академік Національної академії мистецтв України Володимир Рожок, який, зосібна, наголосив на тому, що «Оперна студія НМАУ ім. П. І. Чайковського – це унікальний творчий підрозділ, який має всю необхідну інфраструктуру для підготовки висококваліфікованих фахівців світового рівня» (рубрика «Вітаємо!»).

Під цією ж рубрикою радо представляємо широкому загалові наших читачів молодого та вель-

Володимир КОРНИЧУК

ми талановитого композитора Валерія Антонюка, який своєю плідною багатожанровою творчістю активно поповнює національну музичну скарбницю: «його музика, сформована в художньо-естетичних орієнтирах класико-романтичної традиції, вигідно вирізняється в сучасному різнобарв'ї модернізму поетичним мелодизмом виразного мотиву, логікою чітко виокремленої та ясно вимовленої музичної тези, доцільністю застосування ладо-гармонічних засобів, інтонаційною насиченістю, динамічною інтенсивністю» – зазначає автор

ґрунтовного музикознавчого дослідження Ольга Гриценко. Окрім того, Валерій Антонюк нещодавно удостоєний премії імені Бориса Лятошинського за Симфонію № 7 «Маскарад Непобачених Снів», світова прем'єра якої відбулася на XXVII Міжнародному фестивалі «Київ Музик Фест-2016».

А з нагоди вшанування Дня пам'яті та примирення і до Дня Перемоги над фашизмом у Другій світовій війні Національний будинок органної та камерної музики України запросив слухачів на величну концертну програму «Оберіг пам'яті», що логічно поєднала минуле і сучасне: музику Людвіга ван Бетховена й Олександра Костіна, поезію Фрідріха Шіллера та Володимира Матвієнка. Вечір розпочався вокальним циклом Олександра Костіна «Оберіг пам'яті» на вірші Героя України, професора, академіка Академії економічних наук України, заслуженого діяча мистецтв України Володимира Матвієнка у виконанні народного артиста України Фемія Мустафаєва (баритон), увесь вокальний цикл супроводжував Ансамбль класичної музики ім. Б. Лятошинського під орудою заслуженого діяча мистецтв України Ігоря Андрієвського (автор статті – кандидат мистецтвознавства Ольга Кушнірук).

У запропонованому Вам інтерв'ю Тетяни Череп-Пероганич із відомим краєзнавцем, журналістом і письменником, головним редактором газети «Культура і життя» Євгеном Букетом ідеться про відзначення 200-ліття від дня народження поета-романтика першої половини XIX століття Михайла Петренка – автора славнозвісної пісні «Дивлюся на небо та й думку гадаю». З цієї нагоди наприкінці минулого року вийшла друком унікальна книга «Дивлюся на небо та й думку гадаю» в перекладах мовами світу», яку впорядкували головний редактор газети «Культура і життя» Євген Букет і праправнук Михайла Петренка – Олександр Петренко.

У рубриці «Незабутні» з нагоди 80-ліття від дня народження геніального диригента XX століття, народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка Стефана Турчака віднайдете раритетні спогади професора кафедри народних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету Станіслава Димченка про видатного українського Маестро.

На завершення номера – традиційна рубрика «Книжкова полиця».

Володимир КОРНИЧУК,
головний редактор

Володимир МАТВІЄНКО

ду, він, досягнувши високої майстерності, всім серцем полюбив не лише Україну, а й українське слово та культуру. А такі люди завжди стають близькими тим, хто наділений цим почуттям і відчуттям від народження. Мабуть, тому і зустріли один одного, і здружилися двоє видатних митців нашої сучасності. Видали альбом пісень під назвою «Романси та українські народні пісні» у виконанні Фемія Мустафаєва і вийшли на суд широкого загалу з ними саме у День, коли згадують загиблих... І шанують пам'ять про них. Мабуть, у столичному Будинку органної музики не часто звучать такі концерти, і стала слухачька спільнота ходити туди послухати саме органну музику, але цей вечір став винятковою подією, бо ж зібрав шанувальників таланту, які зна-

СВЯТО МУЗИКИ ТА ПІСНІ НА ЧЕСТЬ ПАМ'ЯТІ

Відбулося це свято в Дні пам'яті й примирення та залишило по собі високі спогади про дружбу двох творчих талановитих людей, друзями, одnodумцями і творчими партнерами яких є кращі з кращих митців нашої сучасності.

Підходжу до столичного Будинку органної музики і бачу велику кількість гостей татарської національності. Це земляки народного артиста України Фемія Мустафаєва прийшли привітати його з прем'єрою. Адже цього вечора відбулася чергова висока подія у творчому житті артиста. Фемій Мустафаєв виконував романси та народні пісні, автором текстів яких є Герой України, заслужений діяч мистецтв, професор Володимир Матвієнко. Цей спільний творчий продукт творчий дует створив, передусім, на честь пам'яті Великого Кобзаря – до 200-річчя від його народження. Адже творчість Шевченка є близькою, улюбленою і зрозумілою не лише українцям. Маестро Мустафаєв – один з представників кримсько-татарського наро-

ють ціну творчості і народного артиста, і поета-патріота. Та ще ті, хто знає і цінує творчість сучасного композитора, лауреата Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка Олександра Костіна, який того вечора був особливо щасливий і схвильований. Зустрічав гостей біля входу й вітався з кожним, хто прийшов на прем'єру його пісень.

У чудовому виконанні Фемія Мустафаєва прозвучали пісні «Оберіг пам'яті», «Дівча було усміхнене», «Березнева заметіль», «Травнева сповідь», «Намисто», «Пекло», «Терен цвіте», «Небесний рушник», «Осінь райдуга». Усі ці прекрасні твори і складають вінок поклоніння пам'яті... Адже ніщо не здатне зламати стіни бездуховності так, як спроможне на це мистецтво і добре слово талановитих людей, які, попри всі негаразди й життєві обставини, здатні чинити добрі справи. «Усе велике народжується з любові» – каже Фемій Мустафаєв, висловлюючи і думку своїх друзів.

Леся САМІЙЛЕНКО

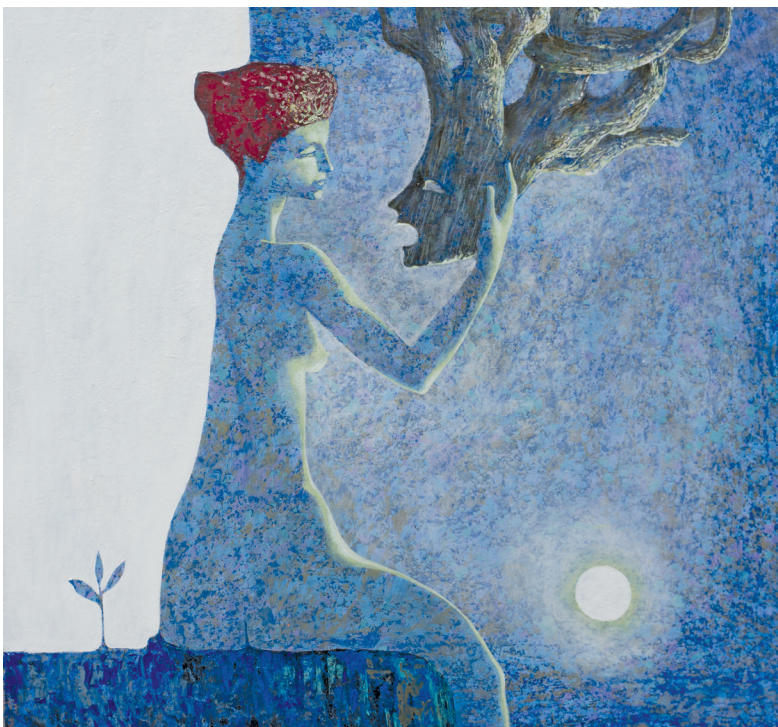

22 червня талановита художниця Ката Рудакова представила персональну виставку «Автопортрет жіночності» в арт-просторі Lera Litvinova Gallery.

Світлана СОКОЛОВА

Цей сучасний арт-простір відомий знаковими проектами і в Україні, і в Німеччині, Бельгії, США та інших країнах. Пропускаючи через себе всю доброту й ніжність, шукаючи в собі прояви витонченості й м'якості, Ката Рудакова створює образ жіночності. Основна ідея виставки – відображення ніжного, жіночного та водночас сильного образу в поєднанні сучасного мистецтва і класики.

Жіночність не має стосунку до соціальних ролей та видів праці, вона існує в кожній жінці. У центрі історії – образ дівчини як богині власного життя. У своїх роботах Рудакова зображає баланс, гармонію, спокій та силу, що при-

«Ніч»

І ПОСТАСІ ЖІНОЧНОСТІ

таманні жіноцтву. Картини пронизані світлом і теплом, щось невловиме та незриме змушує захоплюватися вишуканими образами, відтвореними художницею.

«Кожна з цих робіт несе ніжність, ліричність, іноді тривожність, які притаманні кожній жінці. Роботи Кати можна легко ідентифікувати серед робіт інших авторів. У неї свій характерний стиль, нещодавно вона подорожувала, і це теж відобразилося в роботах. Тут є і пейзажі українські, й африканські портрети, але всі об'єднані однією технікою і сприйняттям цього світу», – розповіла засновниця й авторка творчої ідеї арт-простору, молода талановита художниця Лера Літвінова.

«У своїх роботах Ката Рудакова майстерно зображує жіночність на фізичному та духовному рівнях, показуючи справжність і безпосередність жіночої натури, – каже кураторка проекту Леонора Янко, мистецтвознавець, арт-менеджер і директор Lera Litvinova Gallery. – Це витончені силуети й щирі емоції, безпосередність і тяжіння, яскравість кольору й вуаль інтимності. Ми розташували картини в певній послідовності, оскільки наше завдання – створити настрій, відчуття, яке прагне передати художник. Є роботи, зібрані разом з певних серій, ті, що контрастують одна з одною, розповідають історії. Справляє враження також поєднання грубих стін, бетону, цегли, лофт-інтер'єру та ніжних, витончених робіт, багато з яких виконані у пастельних тонах».

«Я обрала цю тему, оскільки вона мені близька, – я ж сама жінка, – каже Ката Рудакова. – Через тему жіночності я хотіла відкрити багато різних тем: віку, становлення в житті, ставлення до свого

«День»

тіла представниць різних народів. Я багато подорожую і порівнюю. Хочу сказати, що мені дуже подобається Індія, – різноманітна країна. Але останнього разу я була в Ефіопії. Це так вражає – незвичні для нас умови життя, розшарування суспільства... А по поверненні я пишу полотна. На створення нової роботи мене може надихнути будь-яке швидкоплинне враження – дивишся, яка довга шия у дівчини, посадка голови, з кимось розмовляєш, чуєш якусь історію...».

Мисткиня повідомила також, що ці роботи є результатом її дуже тривалих роздумів, а от самі картини створені буквально протягом дев'яти місяців. Коли вже вирішила, що знайдена тема, то справа просувається швидко. До самої роботи вона може підходити довго, шукати ескізи, теми, декілька разів переробляти через неправильну композицію, оскільки йде саме через неї, через пляму і колір. Ката – художник-реаліст, представник Київської школи живопису, але монументального напрямку, бо закінчувала відповідний факультет.

«Мої роботи – це мій погляд на навколишній світ, але мені хотілося б і деякі моменти внутрішні, свої думки передати образом, аби вони стали видимими», – каже Ката Рудакова.

«Основна мета існування мистецтва – дозволити людям доторкнутися до прекрасного, побачити світ під іншим кутом, поглибитись у вічні істини», – переконана Галина Шабшай, член Міжнародної Асоціації Енне-типології ІЕА (Каліфорнія). Експерт з емоційного здоров'я, виконавчий директор профільного центру Валентина Малик прокоментувала картини, на які звернула увагу. На полотні «День» бачимо жінку, а за нею – ще один її емоційний образ, який, здається, в ній живе. «Можливо, живе, а, можливо, хотілося б, аби жив. Тут навіть не зрозуміло, де її індивідуальність, – зауважила Валентина Малик. – І ось цей елемент гри манить до розгадки. Загадковість жінки, над якою ламають голови чоловіки, дуже вдало відображено в кожній картині». Пані Валенти-

ні припала до душі також картина, де жінка та чоловік у чорно-пурпурових тонах, причому чоловік темношкірий з рогами. На цьому полотні вона побачила втілення закономірності існування поряд протилежностей, що доповнюють одна одну.

Мистецтвознавець, керуючий партнер юридичної компанії, що виступає офіційним спонсором події, Андрій Кравець зазначає: «Ми завжди підтримуємо таланови-

тих художників, які відновлюють зв'язок між людьми та мистецтвом, живуть у явищі речей, як у своїй стихії, прагнуть наситити реальність яскравими барвами». Він також пояснив, чому новий простір галереї, де представлено виставку, вирішений у лофт-форматі – у ньому гарно дихається, він просторий, ненав'язливий, нічим не навантажує та зроблений з використанням природних матеріалів. А нові майданчики галерея відкриває, оскільки не вистачає місця, де могли б розміститися роботи численних талановитих художників.

Фото надані Lera Litvinova Gallery

«Протилежності мають існувати поряд»

МОЗАЙКА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

14 червня в Щербенко Арт Центрі відбулася лекція мистецтвознавця та учасниці ініціативи ДЕ НЕ ДЕ Євгенії Моляр «Українське радянське монументальне мистецтво: мозаїка». Нагодою зустрічі послужила виставка ужгородського художника Павла Ковача «Реалізм і реальність».

витвором мистецтва, вона ніде не зазначена та знищується владою. Саме тому ми маємо ідею створити платформу, де зберемо та розподілимо мозаїки за різними категоріями», – зазначає Євгенія.

Лектор розповіла про теми мозаїк, акцентувала увагу на техніках створення та авторах цих робіт. Цікавим є парадокс монументального мистецтва, яке

У проекті автор посилається до своїх вражень від спостереження за репродукцією мозаїки Чімбубе «Побиття немовлят».

Протягом лекції слухачам презентували фотографії мозаїк з різних куточків України, які Євгенія Моляр та її команда збирає, подорожуючи країною, щоб утілити власну ініціативу створення каталогу радянського монументального мистецтва. «Сьогодні мозаїка не вважається повноцінним

вважається пропагандистським, але саме воно стало чистим аркушем для новаторів того часу. Монументалісти мали свободу у виборі форми та її трактуванні.

Завдяки лекції, відвідувачі Щербенко Арт Центру мали змогу ближче познайомитися з таким спірним та масово знищуваним сьогодні видом мистецтва, як монументальне.

Сергій НОВІКОВ

Попри свою назву перший день фестивалю відкривався під дахом. У камінній залі замку. А не на звичній для цієї імпрези галявині.

Сергій БАХІН

Традиційний червневий фестиваль «Музика Шопена просто неба» відзначав цього року маленький ювілей – 5-й раз. Відбувся 23–24 червня у традиційному місці – замку «Радомишль», що на околиці районного центру Житомирщини. Назва райцентру однією буквою відрізняється від замку – Радомишль. Поміняли букву у назві містечка в 1946 році; за однією з версій – з особистої ініціативи Сталіна, котрий не волів зайвої згадки про репресованого ним же соратника по партії Григорія Зінов'єва (справжнє прізвище якого було Радомишльський).

Особливістю фесту є те, що на ньому виконуються винятково твори видатного польського композитора, яких він написав чимало за 39 років свого життя. Його роботи, особливо на ґрунті польського фольклору, стали символом свободи, боротьби за Незалежність – адже за його життя рідна Польща була поділена між іншими країнами. Фрідріх не був на українській землі, утім, підтримував теплі стосунки

ШОПЕН ПРОСТО НЕБА

з уродженцями наших країв. На вірші близького друга Стефана Вітвицького з Вінниччини написав кілька пісень, а йому особисто присвятив мазурку. А один з кращих учнів Кароль Мікулі став першим директором Львівської консерваторії й очолював Галицьке музичне товариство у другій половині 19 століття.

Цьогорічний Шопенфест став найбільш представницьким і найчисельнішим за всі роки. Було заявлено понад двадцять вітчизняних виконавців (у той час як на перших – п'ять-шість). Зна-

чно розширилася і географія артистів – від Донеччини до Волині. Ініціатор події незмінний – власниця замку-музею Ольга Богомолець, а відбувається він традиційно за патронатом посольства Республіки Польща в Україні, а також Польського інституту в Києві.

Перший день цьогорічного фестивалю розпочався за холодної й дощової погоди. Тож організатори ухвалили відкривати Шопенфест у теплому приміщенні – Михайлівській, або, камінній залі. Повітряні кульки підтримували

над землею прикріплені до них букви французькою – Chopin. Відкривали захід Богомолець і радниця посольства РП в Україні з питань науково-освітньої співпраці Емілія Ясюк. Серед слухачів концерту були посли Японії та Норвегії з дружинами, дружина польського посла, а згодом до цієї компанії приєднався ще й іранський амбасадор. Фестиваль особливо популярний серед представників іноземних дипломатичних місій, а також творчої інтелігенції, як української, так і з інших країн.

Кошти від квитків планується передати сім'ям загиблих воїнів на Сході України. Традиційно концерт проходить у форматі марафону. Зазвичай музиканти виступають кілька разів – до обіду і після обіду обидва дні. Практично всі учасники – лауреати вітчизняних і міжнародних музичних конкурсів.

Відкривала цьогорічний Шопенфест досвідчена Лариса Дерордієва – солістка Національної філармонії. Під час її виступу добре було чути, як потріскують дрова у каміні. Це надавало заходу своєрідного теплового сімейного затишку. Виступи продовжили дві юні киянки – Ксенія Можаяєва і Христина Авалян.

Молоді таланти змінила Інеса Порошина – постійний учасник всіх Шопенфестів, також солістка Національної філармонії. А першим хлопцем за роялем став ще один молодий лауреат Антон Лабік-Пронюк.

Наступною підійшла до інструменту це одна титулована музикантка. Тетяна Шафран виборола 16 призів на конкурсах, а нині навчається за межами України – в Єрусалимі. Дебютувала цього року на Шопенфесті житомирянка Олександра Цимбалюк. Закривали перше відділення трое учениць музичної школи у Радомишлі – Марія Кравченко, Діана Романчук і Анна Хаткова.

У другому відділенні вирізнявся від інших виступ викладача Богуславської школи мистецтв Валентина Дроб'язка. Свої три етюди і прелюдію сі бемоль мінон він виконав на баяні. Приємно було слухати юну виконавицю Христини Демченко з Краматорська, міста, що пережило російську окупацію у 2014 році. Але люди там не припинили займатися мистецтвом... На завершення першого дня виступів учасники отримали пам'ятні дипломи. А вже другого дня на вулиці була хороша сонячна погода, і музиканти традиційно перемістилися на галявину, де під спів птахів, шурхіт листя і жаб'ячі серенади продовжували грати твори видатного класика.

СТАРОСІЛЬЦІ ПОЛОНИЛИ ПІСНЕЮ СТОЛИЦЮ

Пісня – один з найчільніших складників етнокультури українського народу протягом тисячоліть. Українці співають упродовж усього життя, пісня супроводжує їх від коліски до останньої межі. У пісні – душа, коли українці чують її чи самі співають, то для них – мить одкровення перед Богом.

Перший Всеукраїнський відкритий конкурс-фестиваль народних хорових колективів імені Леопольда Яценка, що відбувся 3 червня 2018 року в Національному музеї народної архітектури та побуту України (Київ, с. Пирогів), приймав гостей з усієї України. На сцені під відкритим небом виступали 14 відомих хорових колективів з Києва, Білої Церкви, Одеси, Миколаєва, Черкас, Василькова, з інших міст і з села Петропавлівська Борщагівка. Слобожанщину представляли два хорових колективи – зі Старосільського та Миколаївського СБК.

Вимоги до пісенної програми були непростими, позаяк необхідно було виконати авторську пісню чи твір в обробці визначеного українського музикознавця, хормейстера, фольклориста, композитора, дисидента, засновника й керівника славетного

хору «Гомін» Л. Яценка, наступна пісня мала прозвучати акапельно, остання ж – на вибір, бажано, аби вона була записана на теренах області, з якої прибув хор. Керівник Старосільського народного хору, талановитий поет-пісняр, заслужений працівник культури України Василь Деркач подав добре продуману й цікаву пісенну програму: «Мое село» (слова і музика Василя Деркача, солісти – заслужений працівник культури України Людмила Мостипанова і Людмила Кругляк), українську народну пісню в обробці Василя Деркача «На горі береза» (пісню записано на теренах Слобожанщини), пісню Січових стрільців «Повіяв вітер степовий» (в обробці Леопольда Яценка), українська народна пісня в обробці Петра Андрійчука «Як пішов я в ліс по дрова» (солісти – Людмила Мостипанова і Микола Пасько).

Вдячні глядачі були зачаровані високою майстерністю, злагоженістю голосів, професійним виконанням пісень, навіть члени високоповажного журі долучилися до багатоголосся старосільців, неодноразово звучали вигукі: «Браво! Біс!». Нашим хористам надзвичайно приємно, що їхню наполегливу працю (репетиції

тричі на тиждень!) було високо поціновано: Старосільський народний аматорський хор виборов почесне перше місце, став Лауреатом I ступеня в номінації «Народні хори».

Зворушливо теплі слова на адресу хору, запрошення й надалі брати участь у конкурсах прозвучали з уст очільників журі – заслуженого працівника культури України, професора Київського національного університету культури і мистецтв, художнього керівника

ансамблю пісні й танцю «Дарничанка» П. Андрійчука, Народного артиста України, професора Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, керівника Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Верьовки – З. Корінця, які висловили подяку слобожанам за збереження української народної мистецької традиції, виховання молоді на зразках національного мистецтва.

Горді почесним званням старосільські хористи висловлюють щире вдячність за можливість відвідати фестиваль залюбленим у пісню меценатам: Генеральному директору СП «Технологія» Зайцю В.В., Борщенку О.М., Генеральному директору ТОВ агрофірма «Червоносільська» Скрипці О.М., члену виконкому сільської ради Ковпаку В.Г., а також в.о. старости Старого Села, учасникові хору Єременку С.В., який зумів організувати поїздку.

Хочеться подякувати організаторам Першого Всеукраїнського відкритого конкурсу-фестивалю народних хорових колективів імені Л. Яценка за те, що високо поцінували майстерність нашого хору, керівникові Старосільського народного хору, заслуженому працівнику культури України Деркачу В.М., кожному хористові за те, що на теренах України зуміли гідно представити самотутню і яскраву часточку рідної землі – Слобожанщину. Старосільці підкорили піснею столицю! Бажаємо учасникам Старосільського народного хору подальших творчих злетів!

Оксана ЄРЕМЕНКО,
учасниця хору, кандидат філологічних наук, доцент

ДУША НА ОБЛИЧЧІ

Сергей ДЗЮБА (Україна)
Сергей Викторович Дзюба – український письменник. Народився 20 вересня 1964 року в с. Пирятин Полтавської області (Україна). Окончив факультет журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Працював в українських і зарубіжних газетах, журналах, радіо, видавельствах. Служив в армії. Сьогодні живе і працює в Чернігові.
Президент Міжнародної Академії літератури і мистецтва України, об'єднующої відомих письменників, перекладачів і учених із 55-ти країн. Почетний професор університету «Україна». Член Національного союзу письменників України і зарубіжних академій в Казахстані, Росії, Болгарії, Румунії, Бельгії, Македонії, Ірландії...
Майор запасу, Кавказський генерал-хорунжий.
Автор 72-х книг, присвячених культурі, письменству, журналістиці і літературознавству, доктору наук по соціальним комунікаціям, професору Тетяні Дзюбі (по її ініціативі спеціалізований – єдиний в Україні – факультет історії мистецтва і літератури).
Книжки Сергія Дзюби успішно вийшли в Україні, Казахстані, Сербії, США, Англії, Швеції, Туркменістані, Польщі, Болгарії, Чехії, Білорусії...
В Канаді вийшли чотири томки Сергія і Тетяни Дзюби «Стихотворення на 60-ти мовах». Готуються нові книжки на французькій, іспанській, румунській, польській, німецькій, англійській і арабській мовах. Проведення Сергія Дзюби перекладено на 65 мов і напечатано в 50-ти країнах. Їх прочитали близько чотирьох мільйонів людей по всьому світу. Обширний список дитячих книжок вийшов в Україні.
Кракатунчик – більше 100 тисяч екземплярів.
Лауреат багатьох міжнародних, державних і національних літературних премій – в Україні, Казахстані, Росії, Сербії, Болгарії, Білорусії, Румунії,

Третій, завершальний казковий роман «Душа на обличчі. Нові пригоди Кракатунчика та його друзів» популярної трилогії про кленового бога відомого українського письменника Сергія Дзюби побачив світ у Казахстані і Канаді. Загальний наклад «Кракатунчика» сягнув 100000 примірників.

Наші українські поети Сергій і Тетяна Дзюби стали всесвітньо відомими, адже за кордоном, у різних державах успішно вийшли 23 їхні книжки! Взагалі, їхні вірші перекладені вже 65-ма мовами й надруковані в 50 країнах. Отож наші співвітчизники протягом буквально п'яти років отримали наразі близько 70 престижних зарубіжних нагород: у США, Великобританії, Німеччині, Франції, Італії, Бельгії, Чехії, Сербії, Польщі, Болгарії, Румунії, Македонії, Росії, Білорусі, Казахстані... Це, зокрема, премії імені Людвіга Нобеля, Ернеста Хемінгуей, Джека Лондона, Франческо Петрарки, Гомера, Антуана де Сент-Екзюпері, аль-Фарабі, Абая...

Утім, Сергій Дзюба зовсім не збирається спочивати на лаврах, адже тепер настав час перекладу його прози. Веселий роман «Потягуськи», створений разом з Іриною Кулаковською, вже надрукований у Канаді та Вірменії. Також один за одним, водночас у Казахстані та Канаді, надруковані його казкові пригодницькі романи: «Кракатунчик – кленовий бог», «Гопки для Кракатунчика» і третій, найбільший роман чарівної пригодницької трилогії – «Душа на обличчі». Причому ініціювали продовження цього дивовижного проекту саме зарубіжні видавці. Адже їхні надії на успіх «Кракатунчика» справдилися!

Нагадаємо, в Казахстані книжки видавництва Казахського національного університету імені аль-Фарабі (особлива подяка – ректорові університету, поетові,

академіку Галимкайру Мутанову та науковцеві Пюльнарі Мукановій), а в Канаді – видавництво «LitSvet» і популярний журнал «Новый Свет» (головний редактор – Олена Жукова, заступник головного редактора – Михайло Співак, відповідальний редактор – відомий науковець, доктор культурології Олексій Давидов). Книжки виходять за підтримки Міжнародної літературно-мистецької Академії України, що об'єднує відомих письменників, перекладачів, науковців, журналістів і громадських діячів з 55 країн світу, очолює її Сергій Дзюба.

Зрозуміло, я не розголошувати му всіх таємниць нової книжки, виданої дуже ошатно, з численними, напрочуд вдалим, оригінальними ілюстраціями. Скажу лише, що вона, на мою думку, найцікавіша. Адже Сергійкові, Кракатунчику та їхнім друзям доведеться пережити стільки неймовірних пригод і так часто користуватися чарівними речами, дізнатися про такі дивовижні гопки, що я щиро заздрю юним читачам. Що лише варті історії про таємничий острів, населений такими колоритними домовичком Петровичем, русалкою Катею, полтергейстом Кузею, квіткою Кривлячком, привидом барона Мюнхгаузена та балакучою валізою Люсею, а ще – про польоти на кіборгах-лялечках і приголомшливі «здибанки» з розбійниками Тузом та Валетом, а також – захопливий процес перевиховання пана Шкарпетки й бурбуруна Антона!

Безперечно, дуже привабливим для малечі є й сам Кракатунчик. У своїх листах до письменника діти часто зізнаються, що хотіли б мати такого друга – веселого, хороброго та надійного, який ніколи не зрадить у скрутну хвилину і завжди готовий виручити з будь-якої халепи.

Головні герої трилогії – першокласник Сергійко та його друг Кракатунчик. Кракатунчик – це малесенька копія того, кому він

з'являється. Одночасно двоє чи більше людей не можуть бачити Кракатунчика. Спілкування з Кракатунчиком – індивідуальне й інтимне. У кожного – свій Кракатунчик. І кожен з персонажів, до певної міри – Кракатунчик. На мою думку, саме в одноособності й багатолітності полягає оригінальність цікавого авторського задуму, власне, ідеї Кракатунчика. У цьому сенсі Кракатунчик – поняття майже філософське.

А ще чудовою творчою знахідкою С. Дзюби є те, що Сергійкову приятельку й однокласницю з історій про кленового бога звали Танею: Тетяночка народилася водночас з мамою Танею – невеликою Сергійкою. І тато у Сергійка – теж Сергій (якщо точніше – Сергій Вікторович). Власне, Сергійко з Танею – це дорослі тато Сергій з мамою Танею, а тато з мамою – маленькі Сергійко й Таня... У романах вони одночасно і дорослі, й діти!

Ось чому батьки та дітлахи в цих казках за найнесприятливіших обставин можуть легко порозумітися між собою, отож мама Таня й не квапиться ставити в куток свого синочка, а тато Сергій Вікторович жодного разу не вдирив його своїм паском...

Тож щиро вітаю зного українського письменника Сергія Дзюбу з цілком заслуженим і справедливим успіхом! Особисто я не здивуюся, коли одного разу, ввікнувши телевизор, зустрінуся зі своїм знайомим кленовим богом у телесеріалі для дітлахів. Та й мультики про Кракатунчика вийшли б на славу!

У відгуку на цю чудову трилогію письменниці Наталія Іранич справедливо наголошує, що стати дитячим (саме дитячим!) письменником то ще складніше за вищу математику. Кожна дитина старша за нас не тільки на один день, а й на ціле життя.

Василь СЛАПЧУК,
лауреат Національної премії України
імені Тараса Шевченка

МУЗЕЙ, ЩО ПОЄДНАЄ
МИНУЛЕ Й МАЙБУТНЄ

Під час брифінгу, присвяченого підсумкам II стадії Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проектів на найкращу проєкту пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності» (Київ), переможці конкурсу архітектори професор Ян Кляйхус (prof. Jan Kleihues) та Йоханнес Крессер (Johannes Kressner) (Берлін) розповіли про свій проєкт.

«Для нас було великою честю брати участь у цьому конкурсі. Взагалі, проведення цього конкурсу свідчить про те, що українці – нація, відкрита до світу. Суть проєкту Музею Революції Гідності стосується одночасно минулого і майбутнього», – розповідає Ян Кляйхус.

«Ми з Йоханнесом були свідками подій, коли Берлін був поділений на східний та західний, і, напевно, якби не відбулася ця

революція, ми не мали б того, що маємо зараз. Тому, спираючись на особистий досвід, з великою повагою поставилися до процесу розробки архітектурного проєкту Музею вашої Революції».

За словами архітекторів, у своїй роботі вони намагалися максимально гармонійно поєднати Музей та Меморіал.

«Це поєднання полягає у відображенні ніш, які згодом будуть розташовані на Алеї Героїв Небесної Сотні, де міститимуться пам'ятники, які люди самі виготовляти на честь загиблих Героїв. Особливо приємно усвідомлювати те, що ідея, яку ми намагалися закласти, була прочитана членами журі під час оцінки проєкту, зокрема, це ідея похилого пандусу, який в результаті перетворює музей на фінальну точку шляху Пам'яті», – говорять автори.

Прес-служба Міністерства
культури України

ШЕВЧЕНКА
ПОПУЛЯРИЗУВАТИМУТЬ
В АДЖАРІ

Культурні зв'язки між Україною та Грузією постійно поглиблюються. Про це йшлося в Батумі під час зустрічі директора Департаменту Міністерства освіти, культури та спорту Автономної Республіки Аджарії Теа Ткантурішвілі з українською делегацією представників культури.

Заступник генерального директора Національного музею Тараса Шевченка Марта ЛОПАТІЙ (ліворуч) і директор департаменту Міністерства освіти, культури та спорту Автономної Республіки Аджарії Теа ТКАНТУРІШВІЛІ з українськими сувенірами

За підсумками зустрічі досягнуто домовленості про співробітництво Національного музею Тараса Шевченка з музейними закладами Аджарії для популяризації культурної спадщини й цінностей та обмін виставковими проєктами між обома сторонами. Обговорювалися питання приїзду батумських музейників для ознайомлення з колекцією шевченківського музею і підписання договору про співпрацю українських та аджарських музеїв. Це сприятиме створенню сучасних експозицій міжнародних виставкових проєктів, нових методичних розробок і методів роботи з відвідувачами, збережен-

ню, реставрації й оцифруванню колекцій.

Т.Ткантурішвілі розповіла про ті надбання, що зберігаються в місцевих закладах. Заступник генерального директора музею Шевченка Марта Лопатій презентувала свою установа, експозицію, виставкові проєкти й дитячі програми, що діють у музеї, нагадала про значення Шевченка для українців і світового співтовариства.

В Аджарії знають творчість генія. Грузинською мовою перекладено багато його творів, також активно пропагує класика української діаспори в Батумі. А в центрі міста біля пам'ятника Кобзареві майже завжди лежать квіти.

Домовленість між установами двох братніх країн має особливе значення для Одеси, адже домовлено про побратимські зв'язки між нашим містом і столицею Аджарії. Тим паче, що обидва чорноморські курорти поєднують регулярна поромна переправа, яку здійснюють судна СК «Укрферри»

Олександр ФЕДОРОВ,
член міжнародної федерації журналістів

ПОВЕРНУТА КРАСА

Вишнівецький палац як унікальна пам'ятка історико-культурної спадщини України та об'єкт Національного заповідника «Замки Тернопілля» відомий ще й тим, що до нашого часу збереглися численні описи, обміри, світлинки його інтер'єрів. Це, з одного боку, дуже добре, а з іншого – душа болить, коли, переглядаючи їх, розумієш, яку красу ми втратили.

**Зоряна МАЗУРАНЧИК,
Володимир ЧАЙКА**

Найбільше своєю красою вражала численних відвідувачів Дзеркальна зала на першому поверсі палацу. Вона складалася з трьох частин і тягнулася вздовж усього південного фасаду палацу. Ці три зали з'єднувалися між собою за допомогою трьох відкритих аркад, які склали близько двадцяти настінних тафлів і майже стільки ж напівкруглих дверей. За описами кінця XVIII ст., такою самою була обробка стін галереї, що прилягала до дзеркальної зали. Стіни, не зайняті дзеркальними тафлями, були викладені горіховими панелями, розділені пілястрами і прикрашені чудовими декоративними позолоченими решітками та гірляндами квітів у стилі Людовіка XV.

Над аркадовими проходами були розміщені великі, майстерно виконані дерев'яні позолочені щити з гербами князів Вишнівецьких, Радзивіллів, а також споріднених з ними родів. Дзеркальні зали прикрашали мармурові та гіпсові погруддя визначних політичних діячів Речі Посполитої: Яна III Собеського, Станіслава Августа Понятовського, Ежи Мнішека та інші. Ці погруддя були копіями з оригіналів, які за часів останнього короля прикрашали королівський палац у Варшаві. Зала існувала до кінця XIX століття. Але впродовж XX ст. від її краси нічого не залишилося.

Те, що до нашого часу дійшли зображення і креслення зали, значно полегшило роботу архітекторам, які працювали над проектом її відтворення.

Архітектурна майстерня Юрія Вербовацького розробила проект відтворення інтер'єрів Дзер-

кальної зали з п'яти об'єднаних просторово приміщень: Аркової галереї (лівої), Зали з каміном, Центральної кімнати, Аркової галереї (правої), з трьома колонами та приміщенням, прилеглих до палацу.

кальної зали з п'яти об'єднаних просторово приміщень: Аркової галереї (лівої), Зали з каміном, Центральної кімнати, Аркової галереї (правої), з трьома колонами та приміщенням, прилеглих до палацу.

Для відтворення оздоблення інтер'єрів Дзеркальної зали архітектори використали іконографічні матеріали з інституту

рукописів ННБУ ім. В. Вернадського, Опис Вишнівецького палацу (Дзеркальна зала) 1748 року, інші архівні матеріали.

У проекті також було враховано, що свою назву зала отримала від великої кількості невеликих дзеркал, які склали 24 настін-

ні дзеркальні тафлі, та в трьох арках – 40 дзеркальних тафлів. Проектом передбачено наповнення інтер'єру відновленими творами декоративного мистецтва: ліпниною, декоративними позолоченими решітками та гірляндами квітів у стилі епохи Людовіка XV.

І от у червні цього року Національний заповідник «Замки Тернопілля» завершив роботи з реставрації та відновлення Дзеркальної зали Вишнівецького палацу, кошти на які виділило Міністерство культури України, а також Посольство Сполучених Штатів Америки в Україні.

Урочистості з приводу відкриття оновленої зали відбулися 19 червня 2018 року. У заходах брали участь Надзвичайний і Повноважний посол США в Україні пані Марі Йованович та Голова Ради Благодійного фонду Петра Порошенка пані Марина Порошенко, Голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна та Голова Тернопільської обласної ради Степан Овчарук.

Український проект АРТРЕХАБ, який допомагає у психологічному відновленні українським ветеранам АТО за допомогою методу арт-реабілітації, що його розробила художниця Зінаїда (Zinaida), розпочав регулярні заняття для американських ветеранів у Нью-Йорку.

Перші ознайомчі заняття за своєю авторською методикою провела сама Зінаїда в Манхеттенському центрі мережі військових госпіталів VA New York Harbor Healthcare System, які підпорядковані Міністерству зі справ ветеранів США. Наразі складений графік занять АРТРЕХАБу з пацієнтами госпіталю до кінця липня.

У цьому медичному закладі пе-

до яких би долучилися ветерани з України та США».

Малювання власного символу-оберега – одна з технік методу арт-реабілітації, розробленого художницею. Взаємодія з символами значною мірою відображає суть методу, який ґрунтується на українській культурній символіці та практиці народних ремесел. Вивчаючи їх багато років поспіль, Зінаїда зрозуміла, що взаємодія з сакральними архаїчними символами має цілющий вплив на внутрішній стан людини.

Також благодійна організація Sing for Hope запросила Зінаїду долучитися з заняттями АРТРЕХАБу до реабілітаційної програми, яку розпочинає для ветеранів James J. Peters VA Medical Center,

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЕКТ АРТРЕХАБ РОЗПОЧАВ ЗАНЯТТЯ З АРТ-РЕАБІЛІТАЦІЇ В НЬЮ-ЙОРКУ

ребувають на лікуванні ветерани різного віку, які брали участь у військових кампаніях США в різних регіонах світу. Ініціатива Зінаїди отримала позитивні відгуки і від учасників арт-реабілітаційних сесій, і від адміністрації закладу, яка зацікавилася подальшою співпрацею з українською художницею.

В Україні колективна благодійна ініціатива АРТРЕХАБ працює вже понад рік, переважно – з ветеранами АТО. У США презентація проекту американській аудиторії відбулася на початку червня цього року в рамках відкриття першої персональної мистецької виставки Зінаїди, що має назву «4.5.0.» і до 5 липня експонується в арт-центрі WhiteBox у Нью-Йорку.

«Мені дуже приємно, що створений саме в Україні метод арт-реабілітації тепер працює і для іноземної аудиторії, – говорить Зінаїда. – Під час занять з нашими ветеранами-атовцями ми зверталися до української сакральної символіки, але для сесій з американськими ветеранами ми звернулися до створення універсальних символів-оберегів. У майбутньому я би дуже хотіла проводити також спільні заняття,

найстаріший госпіталь у Бронксі.

«Досвід, який я отримав під час арт-реабілітаційної терапії Зінаїди, – унікальний. І хоча основна її мета – допомагати саме травмованим солдатам, я переконаний, що ця практика може бути корисною для кожного», – поділилися враженнями Лео Рамірес (Leo Ramirez), ветеран Повітряних сил США.

Катерина ГОЛОВЧЕНКО

Олена Зелінченко за фахом журналіст. Закінчила Інститут журналістики КНУ імені Т.Г. Шевченка. На Українському радіо працює з другого курсу, загалом – майже двадцять років. Починала кореспонденткою служби новин.

Згодом були програми: «Життя-буття», «Точка зору», «5+», «Десерт опівдні», пізніше – «Підйомна сила», «Радіо-прес», «Інший погляд», «Українська хвиля».

Сьогодні радіослухачі мають можливість чути її голос у програмах «Про Євробачення», «Сьогодні. Ввечері» та «Згодом» на Першому каналі Українського радіо.

Про життя, любов до своєї професії, мандри розмовляємо з менеджером напряму Першого каналу Українського радіо Оленою Зелінченко.

– Пані Олено, що для Вас радіо, коли визначилися, що будете саме радіожурналістом?

– З радіожурналістикою визначилася ще в студентські роки. До Інституту журналістики вступала, коли його очолював Анатолій Москаленко, а вже закінчувала, коли прийшов Володимир Різун. Застала період 50-річчя факультету журналістики. Працювала в організаційному комітеті. Була активною студенткою, сумлінно вчилася. Почувши мій голос, Віктор Якович Миронченко одразу ж відібрав мене в радіогрупу. Так і сказав: «Голос радіийний, треба працювати на радіо». Саме тоді ми починали робити «Студентську хвилю» – програму, яка виходила спочатку на радіо «Голос Києва». Пам'ятаю, як слухала свій перший репортаж біля радіоприймача на кухні. То були чудові перші уроки практики на Хрещатику, 6. Пригадую, як зі своїм однокурсником і другом Валерієм Кириченком несли величезну бобіну з Хрещатики, 6 на Хрещатик, 26 й упустили її... Ото вже було клопоту й переживань! За 3–4 години до ефіру олівчиком намотували... І програма таки прозвучала! Чудова й незабутня була практика, коли готували матеріали про студентів і викладачів з університетської бази відпочинку в Криму.

Студентські роки – найкращі, це час пошуку, самовизначення. Дитяча бешкетна безпосередність народжувала цікаві ідеї. Після навчання вступила до аспірантури й почала писати дисертацію «Ведучий як уособлення персоналізованої радіожурналістики». Але практична журналістика захопила повністю, я відчула силу слова і звуку, їхню вагу. Викладачі й радіослухачі підсилювали впев-

ОЛЕНА ЗЕЛІНЧЕНКО: «РАДІЙНИЙ ГОЛОС – ЦЕ ВАЖЛИВО»

неність. Зрозуміла, що радіо – це моє і на все життя. Написання дисертації довелося відкласти до кращих часів.

– На радіо треба говорити швидко, впевнено, не загубити думку. Бути в темі...

– У житті я балакуча, говорю багато й швидко. Інколи це може стати проблемою, але мене виручає чітка артикуляція. Нещодавно зустріла свого інститутського викладача і почула від нього зауваження, щоб ведучі радіо говорили трохи повільніше, бо люди старшого віку не все розуміють. Але, оскільки говорю чітко, моя робота була схвалена. Для ерудованості багато читаю, намагаюся йти в ногу з часом. Та й інакше сьогодні не можна. Раніше часто користувалася бібліотекою Українського радіо, зараз – переважно «всемогутньою павутиною», якою навчилася користуватися швидко й ефективно: вміло фільтрую інформацію, вихоплюю найважливіше, легко відшуковую потрібне.

– Ви дуже любите роботу, яку виконуєте. Як відточуєте вміння спілкуватися зі слухачами?

– Більшу частину життя я справді віддаю радію, улюбленій роботі. Я нею живу. Інколи навіть ловлю себе на думці: «Яке це щастя працювати із задоволенням, бути на тому місці, де ти хотіла б

тує каву або чай і слухає радіо... Все це позитивно заряджало на ефір.

– Часи змінюються. Зараз Ви веде нові програми?

– З 2011 року в моєму житті з'явилося Євробачення. Це сталося з подачі чудової Галини Бабій, яка у 2005 році вперше провела Євробачення на радіо. Мені приємно, що на цю програму Галина рекомендувала мене. Отож, разом з Валерієм Кириченком ведемо проект вже восьмий рік поспіль. Ця робота мені до душі. Цього року плануємо 46 випусків-щоденників Євробачення. Далі дивуватимемо радіослухачів новинками, інформацією з-за лаштунків, вишукуватимемо найцікавіші родзинки з життя співаків.

Також вагомим для мене стало те, що я пройшла кастинг і почала вести програму «Сьогодні. Ввечері» разом з Юрієм Табаченком. Тут потрібна неабияка компетентність, досвід, обізнаність у темі. Мені пощастило з колегою. Юрій Табаченко саме такий – компетентний, ерудований, («важковаговик», як я його називаю). Я ж набуваю досвіду, тішуся від нових можливостей, нових для себе викликів. Отримую задоволення і від програми «Згодом», яка звучить щоп'ятниці. У ній порушуються резонансні теми, які колись були в усіх на вустах. З'ясовую, що змінилося з часом. Багато відгуків отримала на теми про «синього кита» й міграцію спортсменів, які переходять під чужий прапор.

– За роботу Ви маєте винагороди, відзнаки. Як до того ставитесь?

– Визнання – результат копійної праці. Але доволі часто це річ суб'єктивна. Нагороди чи відзна-

ки не є самоціллю, але якщо вже є, то вони надихають, підтримують морально, і не тільки. Маю почесну грамоту Кабінету міністрів, медаль міжнародного рейтингу «Фортуна», аж два годинники від Верховної Ради (так уже склалося). Місяць тому отримала відзнаку від Представництва Організації Об'єднаних Націй в Україні за зацікавленість у висвітленні та популяризації теми сталого миру в Україні.

– Знаю, що любите мандри?

– Мабуть, усі творчі люди люблять подорожувати, пізнавати світ, надихатися. Восени побувала в Страсбурзі, недавно з чудовими враженнями повернулася з Відня. Таке величне й казкове місто. Вражає все: архітектура, сам дух вулиць, будинків... Але мій шлях до Європи починався... зі східних країн. Кілька разів була в прес-турах. Особливо вразила поїздка до Сирії. Була там саме за рік до війни. Всюди, де тільки можна, нас зустрічали портрети президента Башара аль-Асада. Показали нам славновісні розкопки в Тель-Мардіху, неподалік Алеппо. Колоритні та яскраві базари, мечеті – все зовсім інше, все вражає й дивує. Мрію відвідати Скандинавію.

– Яке Ваше життєве кредо? З чим ідете по життю?

– Колись, ще в юності, мені дуже подобалися рядки Василя Симоненка: «та краще в тридцять повністю згоріти, ніж до півсотні помаленьку тліти». Здавалося, так і має бути. Але згодом подорослішала і зрозуміла, що мого натхнення, оптимізму, любові, віри, одним словом «горіння» може вистачити й на ціле життя. Оце і є сенс – жити й творити далі.

Розмову вела Людмила ЧЕЧЕЛЬ

